

Nepriklausoma

Lietuva

This paper was mailed
Tuesday, March 14, 1995

• LITUANIE INDÉPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA •

Nr. 6 (55-ieji metai) 1995 m. KOVO - MARCH 14 d. * DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS * 7722 George St., LaSalle, P.Q. H8P 1C4 • Tel: 366-6220 • \$1.-

ĮVYKIŲ APŽVALGA B.N.

NEPASIRAŠĖ PREKYBOS SUTARTIES SU MASKVA

Europos Unijos prekybininkai, protestuodami tebesitęsiančius Rusijos vykdymus karo veiksmus Čečėnijoje, atsisakė pasirašyti stambiają prekybinę sutartį su Maskva.

Kovo mėn. 7 d. Rusijos raketos ir artilerija, išvysčiusios didelį spaudimą Čečėnijos pietvakarių srityje, tęsė savo beatodairinį čečėnų naikinimą. Aškol Martan ir Samašky miestuose. Iš tų vietovių civiliai gyventojai bėgo autobais, sunkvežimiais ir automobiliais.

Cečėnijos naikinimas prasidėjo praeito gruodžio mėn. 11 d., įžengus Rusijos daliniams į Čečėniją, kainavo tūkstančius civilių ir kareivių gyvybių, sukėlė protestus dėl to karo ne tik užsienyje, bet ir pačioje Rusijoje. Tačiau - atrodo, pasimetęs prez. Boris Jelcin'as, blogų patarėjų spaudžiamas, nesuprato, kad to tragiško konflikto galima buvo išvengti naudojantis, abišalėmis sutartimis. Kiekvienu atveju - nebuvo pasielgta nei diplomatiškai, nei bet kam naudingai. O gal maniakiškas, dar vis imperialistiškas Rusijos (o ypač, dar vis kurstomas komunistų) sapnas, nėra išgaravęs...

KROATIJA PERGALVOIO SPRENDIMĄ DEL TAIKOS DALINIŲ

Kroatijos prez. F. Tudjman'as kurį laiką grąsino, kad nepretensijos JT Taikos korpuso buvimu laiko po kovo mėn. 31 d. Šiuo metu Kroatijoje randasi 12.000 Taikos kareivių, jų tarpe 1.200 kanadiečių ir nedidelis, tarpe kitų, lietuvių dalinys.

Šio korpuso išvedimas būtų suardęs taiką Bosnijoje, ir, labai didelę galimybę, praplėtęs karo veiksmus kitose buvusios Jugoslavijos respublikose.

Už savo pergalvojimą prez. Tudjman'as išsiderėjo, kad dabartinis Jungtinių Tautų Taikos karių kontingentas būtų pakeistas į 5.000-6.000 karių sudėtį, kurių 10% saugotų sienos perėjimus į Bosniją ir Serbiją.

JT Taikos daliniai buvo įvesti 1992 m. tarp serbų ir kroatų, kuomet per 6 mėnesius trukusius karo veiksmus žuvo apie 10.000 žmonių. Deja, iki dabar,

nežiūrint įvairių Europos ir JAV pastangų ir paruoštų taikos planų, šiame nelaimingame krašte vis nerandama geros valios sprendimų, vis pamirštami civiliai gyventojai, vis dar užvaldo ambicijos, nežinia ko tikrai siekiant.

Vis dėl to, Kroatijos prezidento persigalvojimas ir noras kad nebūtų išvesti visi Taikos korpuso daliniai rodo, jog jų teigiama veikla pradeda ryškėti.

TAIKOS DALINIAI ATSISVEIKINO SU SOMALIJA

Du metu truko tarptautinės pastangos palengvinti Somalijoje sausros padarinius ir didelį badmetį, nusiuntus Taikos dalinius, kuriuos daugiausiai sudarė Pakistano ir Bangladešo kariai. Ši operacija kainavo keletą milijonų dolerių. Daugiau kaip 100 JT Taikos karių ir 44 amerikiečių kariai, žuvo toje misijoje, nes pačioje Somalijoje vyko ir vyksta tarpusavio gaujų nesuvaldomas karas. Pačiai stipriausiai jų vadovauja Mohammed Farrah Aidid'as. Žuvo ir 8 užsienio žurnalistai.

Galų gale nutarta pasitraukti iš to neišgelbėjamo krašto. Vos tikslai paskutinis Taikos korpuso karys nuo kranto, dengiant JAV ir Italijos marinams, persikėlė į laukiančius laivus Mogadišo aerodroman sugužėjo gaujos, apiplėšdamos kas tik ten dar buvo likę.

Tragiška, kad ši misija, pavadinta VILTIES vardu buv. JAV prez. G. Bush'o, parodė kaip to darbo neverti Somalijos agresoriai...

SULAIKYTAS RUSIJOS EKSTREMISTAS

Aleksej Vedenkin'as, 29 m. amžiaus, Rusijos Nacionalinės Vienybės Partijos deputatas ir spėjamas Vladimir Žirinovskio bendramintis, buvo suimtas Maskvoje apklausinėjimui. Jis valstybines Televizijos laidoje pareiškė, jog jo žinioje esąs liberalų sąrašas, įskaitant du vyriausybės tarnautojus, kurie kritikavo Maskvos vedamą karą Čečėnijoje. Juos, jis sakęs, sušaudytų "be apklausinėjimo ar teismo", jeigu būtų pats valdžioje. TV programoje buvo rodomas jis kartu su Žirinovskiu. Pastarojo Liberalų Demokratinė Partija paskelbė pareiškimą, kuriuo atsisiribojama nuo Vedenkin'o.

ITALIJOS MIN.P-KAS PATRAUKTAS TEISMAN

Italijoje, Palermo mieste teisėjas pareikalavo Giulio Andreotti - 7-rius kartus buvusį Italijos ministrų pirmininku (1972-1992 m.) - atvykti į teismą. Andreotti turės pasiaiškinti dėl savo ryšių su Majlijos "capo di tutti capi", kuris yra įkalintas nuo 1993

MININT KOVO 11-TAJĄ

PRIEŠ PASKELBIANT KOVO 11-TAJĄ.

BUVO SUSIKAUPĘ TOKIE TROŠKIMAI, TOKIOS VILTYS IR - TOKS PASIRYZIMAS:

Prieš ateinančius lemiamus rinkimus, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio laikraštyje ATGIMIMAS, pirmame puslapyje, 1990 m. vasario 9-14 laidoje, randame toki kreipimąsi-

LIETUVOS ŽMONĖS, RINKĖJAI

Artėja labai svarbus ir sudėtingas momentas: pirmą kartą daugumą demokratiškai rinksime Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą. Ši Taryba bus renkama nenormaliomis sąlygomis - aneksuotoje Lietuvoje, bet jos uždavins - parlamentiniu keliu panaikinti tą aneksiją ir viešai pareikšti, kad Lietuva yra nepriklausoma valstybė ir tęsia Lietuvos Respublikos valstybingumo tradicijas. Tam uždaviniui įvykdyti reikės drąsių, savarankiškų, dory, gyvenimo išbandytų, praeities nusikaltimų nesukautų žmonių. Daugiausia jų šiandien yra susibūrę apie Sąjūdį, kuris įrodė savo gyvybingumą ir pasiaukojimą Lietuvai.

Nėra abejonės, kad atkuriant nepriklausomą Lietuvą, mūsų laukia sudėtingos derybos su Tarybų Sąjungos vadovais, o šias derybas gal vesti tik principingi ir nuoseklūs žmonės. Sąjūdis atmeta Maskvos mums persamą "apsisprendimo įstatymą" ir "atsiskyrimo mechanizmą", kurių tikslas - įteisinti prieš penkiasdešimt metų įvykdytą nusikaltimą, kai TSRS, panaudodama šantažą, prievartą ir karinę jėgą, prijungė Lietuvą prie Tarybų Sąjungos. Todėl, kad ir kokie būtų tie "įstatymai" ar "mechanizmai", jie netaikantini Lietuvai. Tai suprantame ne tik mes, bet ir viso pasaulio demokratinės valstybės.

Mes praradome penkiasdešimt normalaus vystymosi metų, ir mums reikia įtempti visas jėgas, kad pasivyti toli nuėjusią Europą. Tačiau darbas ir ryžtas nugali visas kliūtis ir daro stebuklus. Mes jau dabar savo rankomis kuriame naująją Lietuvą, kuri užtikrins mūsų piliečiams gerovę ir laisvę.

Todėl balsuokime už Sąjūdžio kandidatus, kurių pažūromis neabejojame. Už tuos, kurie ryžtingi, kompetingi ir atsidavę Lietuvai.

ATGIMUSIAI LIETUVAI - NEPRIKLAUSOMYBE

NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI - DEMOKRATIJA, DEMOKRATINEI LIETUVAI - ŽMONIŠKĄ GYVENIMĄ!

DEMOKRATIJA, NEPRIKLAUSOMYBĖ IR GEROVĖ - NEATSKIRIAMOS! Vilnius, 1990 m. vasario 3 d.

Žinome, kad tų balsavimų dėka įvyko tiesiog nepakartojamas, ne tik Lietuvoje, bet ir visuotinėje istorijoje, įvykis. Lietuva KOVO 11-TOSIOS AKTU ir masiniu tautos pritarimu pasisakė UŽ NEPRIKLAUSOMYBĘ, ir rinkimuose laimėjusių dėka gavo DE JURE pripažinimą.

Jie nesuvyravo ir buvo pasiryžę savo idealus ginti savo gyvybėmis, - o toks tragiškas momentas buvo atėjęs... Atgimstantieji laisvei - švietė visiems lyg saulė.

Deja, jų valdžioje nebuvo pakankamai.

Todėl, niekada nepamiršime didingos KOVO 11-TOSIOS valandos, žadinusios ir žadinančios geriausias mūsų dvasines jėgas, nemeluotą, neišmainytą ir neparduotą Tėvynės meilę.

B.N.

tokioms bausmėms ir stengiasi pasipriešinti žmonių žalojimui ligoninėse.

(Vatikanio radijo lietuviškų laidų redakcijos žinios).

ANTARKTIKOJE ATSKILO DIDŽIULIS LEDO LITAS

Devyniasdešimties metrų storio ledo luitas, atskilęs nuo Antarktikos ledkalnio (77 x 37 km dydžio) plūduriuoja apie 1.000 km nuotolyje nuo Pietų Amerikos Cape Horn.

Mokslininkai spėja, kad toks retas įvykis, jeigu atmosferos temperatūra vis kils, nebebus toks retas.

KANADA GINA SAVO ŽVEJYBINES PAKRANTES

Kanados Žvejybos min. Brian Tobin'as kovo mėn. 9 d. įsakė suimti Ispanijos žvejybos tralerį "ESTAI", kuris nepaisė tarptautinių taisyklių ir peržengė pakrančių žvejojimo ribą Grand Banks, Newfoundland'e.

Didelį susirūpinimą žuvininkystės ateitimi sukėlė svetimų kraštų (prisimename ir sovietmečio žuvautojus) taisyklių ir normų nepaisymas. Besaikis žuvalimas jau privedė prie žuvininkystės pramonės katastrofos Kanadoje ir panaši gresia visame pasaulyje.

Kanados min.p-kas Jean Chrétien'as palaikė savo ministerio Tobin'o sprendimą, o Europos Bendrija pasmerkė laivo sulaikymą. ("ESTI" būtų pasekę, viršydami normas, netoliese esantys dar 5 ar 6 laivai).

Savo piratišku elgesiu ispanai pasižymėjo ir plaukiodami Prancūzijos, Airijos, Namibijos, Falklando salų pakraščiais bei kitur. Ispanijos žvejybos laivynas yra trečias didžiausias pasaulyje ir didžiausias Europoje. Min. Brian Tobin'as pareiškė, kad šio laivyno beatodairinis pelno siekimas sunaikinant žuvų rezervus, yra tolygus kriminaliniam nusikaltimui.

KANADIEČIAI VERTINA IR DŽIAUGIASI SAVO GAMTA

Apklausingus daugiau kaip 80.000 kanadiečių, Kanados vyriausybės "Wild-life Service" įstaiga padarė išvadą, kad gyventojai mėgsta ir brangina savo gamtą. Dėmesys ir pastangos gamtą išlaikyti pažymėtai didėja. Apie 3/4 jos gyventojų praleidžia laiką stebėdami, fotografuodami, maitindami gamtos padarus, tyrinėdami ir medžiodami ar žuvaudami.

Numatoma, kad 2006 metais apie 18 milijonų kanadiečių bus įsijungę į gamtos stebėjimo ir jos išlaikymo veiklą.

KANADIETIS ELVIS STOJKO VĖL LAIMĖJO

Š.m.kovo mėn. 9 d., 22-ju m. amžiaus kanadietis, ukrainiečių kilmės, iš Rich-

mond Hill, Ont., antrą kartą iš eilės laimėjo pasaulio vyrų dailiojo čiuožimo meisterio titulą.

Varžybos vyko Birmingham'e, Anglijoje. Nežiūrint anksčiau pertempto kojos riešo ir skaudančio kelio, E.Stojko, sugebėjęs viską pamiršti, kaip specialistai susižavėję sakė, atidavė visą savo pajėgumą ir jausmą, atlikdamas varžybų programą ir laimėjo prieš savo stipriausią varžovą amerikietį Todd Eldredge.

Kanadiečių pora Shae-Lynn Bourne ir Victor Kraatz laimėjo 4-tą vietą.

LIETUVOJE

● Savivaldybių rinkimuose iškelti 474 kandidatų sąrašai. Kovo 25 dieną įvyksiančiuose savivaldybių rinkimuose kandidatų sąrašus iškėlė 17 partijų bei sąjungų iš 19, kurios turite teisę dalyvauti šiuose rinkimuose. Tai - Demokratinė darbo partija, Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai), Krikščionių demokratų, Valstiečių ir Socialdemokratų partijos, Lietuvių Tautininkų bei Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, Centro ir Liberalų sąjungos, Demokratų bei Tautos pažangos partijos, Lietuvos lenkų rinkimų akcija, Respublikonų, Nepriklausomybės bei Žalioji partijos, taip pat Lietuvos nacionalinė partija "Jaunoji Lietuva" ir Lietuvos laisvės sąjunga.

Visuose 12 miestų ir 44 rajonuose kandidatų sąrašus keb tikslai LDDP, Tėvynės sąjunga ir Krikščionių demokratų partija. O iš viso yra net 474 sąrašai. Į savivaldybes bus išrinkta 1488 nariai. Jų kadencija nustatyta dvejais metams.

Rinkimams organizuoti iš valstybės biudžeto skirta 5 mil. litų.

● Karaliaučiaus kraštą siūlo globoti Jungtinės Tautos.

Keturios šalies partijos pasiūlė Karaliaučiaus kraštą globoti Jungtinės Tautos. Išplatintame pareiškime "Dėl Karaliaučiaus krašto ateities" teigiama, kad Karaliaučiaus kraštas Potsdamo sutartimi buvo tik patikėtas Sovietų Sąjungai administruoti iki Taikos konferencijos potvarkių ir, subyrėjus Sovietų Sąjungai, šio krašto administravimas negali automatiškai pereiti kitai valstybei.

Todėl Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, Žalioji, Demokratų bei Nepriklausomybės partijos reikalauja, kad iš Karaliaučiaus krašto būtų išvesta visa Rusijos kariuomenė ir siūlo paversti šį kraštą globoti Jungtinės Tautos, o tolesnę krašto ateitį patikėti išspręsti Europos Taikos konferencijai. ELTA.

Nepriklausoma Lietuva

Už Nepriklausomą Lietuvą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la Lituanie libre! Loyauté au Canada!
For free Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ
REDAGUOJA - REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. 1952 Nr. Return postage guaranteed. Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent Lithuania Publishing Co., 7722 George St. La Salle, P.Q. H8P 1C4.

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje - \$25.-
Rėmėjo - \$30.-

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

PRANEŠA KANADOS LIETUVIŲ FONDAS!

Papildomai pranešama, kad anketos stipendijoms gauti privalo pasiekti Fondo rąstinę ne vėliau kaip š.m. gegužės mėnesio 15 dieną. Ne Kanadoje gyvenantiems prašymus galima rašyti laiško formoje. Kanadiečių prašymai be anketos nebus svarstomi. Apie stipendijos paskyrimą ar atmetimą bus pranešta raštu.

Paskirta stipendija bus išmokėta kai, prasidėjus mokslo metams, bus gautas iš mokslo įstaigos pažymėjimas, kad ji lankoma. Nepristačius tokio pažymėjimo iki š.m. spalio 15 d., stipendija bus perleista kitam prašiusiam.

K.L.Fondas

ATSILIEPIA Kanados Lietuvių Fondai:

"Gerb., savo testamente noriu prisiminti ir KLF. Manau, labiausiai reikalingi paramos studentai - gabūs, ne-turtingi, norintys mokytis diplomatijos, political science ar pan. vakarietiškoje dvasioje, nes valdžioje tik naujai mąstantys būtų Lietuvos išgelbėjimas. Kiek pastebėjau, sėpiami Kanadoje gyvenantys jaunuoliai nevisai užsitarnavę paramos. Jei atsiminsime Lietuvos kūrimosi laikotarpį kiek gabių ir norinčių mokytis studentų pakirto džiova. Tik tokius reikėtų sėpti.

Prašu daugiau žinių, spendžiamo balso stipendijų paskirstyme". A.B.

1995-tieji METAI - EUROPOS GAMTOS APSAUGOS METAI SVARBŪS IR LIETUVAI

Europos Taryba 1995-uosius metus paskelbė EUROPOS ŽEMYNŲ GAMTOS APSAUGOS METAIS - EGAM-95. Šūkis - "Žvelkime į ateitį, rūpinkimės gamta".

Kaip rašoma leidinyje UNIVERSITAS VYTAUTI MAGNI, nr. 8: Europos Taryba pirmą kartą organizavo ekologinę veiklą 1970 metais, ragindama steigti daugiau drauginių, rezervatų, valstybinių parkų, kad apsaugotų ir išlaikytų nykstančius natūralios gamtos plotus su retomis augmenijos ir gyvūnijos rūšimis.

Tokios pastangos buvo labai svarbios ir pasekmės pažymėtinos: nežiūrint didelio gyventojų tankumo, industrijos išvystymo, 5% visos Europos teritorijos yra saugojami plotai.

1992 m. Brazilijoje, Rio de Janeiro mieste, birželio mėnesį vyko jau tarptautinė konferencija, kur prie žaliojo stalo susėdė 177 pasaulio valstybių atstovai. Čia buvo keliami gamtinės aplinkos išsaugojimo ir tolimesnio jos vystymo klausimai. Buvo priimtos subalansuotos vystymosi gairės.

Problemų sprendimas kiekviename ekologiniame plote yra savitas, kaip ir skirtingi yra ekologiniai plotai. 1993 m. pavasariį Šveicarijonoje susirinko Europos šalių delegacijos aptarti senojo Europos žemyno gamtinę aplinką. Konferencijos tema - "Aplinka Europai", kurią nagrinėjant išryškėjo, kad tik bendromis pastangomis pavyks suderinti ekologijos ir ekonomikos priešingumus. Paskelbus šiuos metus Europos Gamtinės Apsaugos Metais, projektų vykdydime dalyvaus daugiau kaip 40 Europos valstybių. EGAM-95 žemėlapyje trūksta Jugoslavijos, taip tragiškai tebesinaikinančios. Konferencijoje pabrėžta būtinybė, kad nuo Laplandijos iki Viduržemio jūros salų ir nuo Atlanto vandenyno iki Uralo kalnų reikia skubiau ir stipriau spręsti gamtos apsaugos problemas. O kas daroma ekologijos reikaluose Lietuvoje?

Dr. Jonas Cepinskis minėtame Kaune leidžiamame UNIVERSITAS VYTAUTI MAGNI leidinyje sako: "Lietuva praėjusių metų pabaigoje pareiškė aktyviai dalyvausianti šioje Europos Tarybos organizuotoje akcijoje. Buvo sudarytas garbių mūsų šalies žmonių nacionalinis komitetas, parengtas įvairių priemonių planas. Prisiminkime, kaip energingai ir plačiai kartu su Lietuvos ryžtu atkurti nepriklausomybę buvo pakilęs mūsų krašte ekologinis judėjimas. O šiandien...? Gal jau išspręsti visi prieš penketą metų iškelti opūs mūsų gamtinės aplinkos klausimai? Deja, to negalima konstatuoti. Tad būtų prasminga šiais metais, kartu su besivienijančia Europa, įvertinti ekologines krašto problemas, imti jas spręsti. Žmogaus ir gamtinės aplinkos ryšys labai tamprus ir įvairipusis...

...Ar suprasime, kad nuskriausdami gamtą ir galvodami, kad tapsime turtingesniais, nuskurdiname save?

Daugelis pasakys, kad gyvename dabar nelengva metų kad aplinkos kokybės, gamtos saugos klausimai toli gražu nebesuvokiami mūsųose kaip prioritetiniai. Praėjusiais metais vykiame tarptautiniame simpoziume stabiliaus vystymo klausimais bandžiau įrodyti, kad galima mūsųose ir kokybinio, naujomis spinka formuojančiomis technologijomis pagrįsto ekonominio augimo forma. Tikėkime, kad Lietuva sieks vėl gyvybingu paversti perplėstą medžio lapą."

"UNIVERSITAS VYTAUTI A MAGNI" Redakcijos adresas: Daukanto 28, 3006 Kaunas, tel:206-481. /

psl.2

PIRMASIS KOVO 11-tosios PENKMETIS

D.N. BALTRUKONIS

Šiomet sukanka jau 5 metai nuo tų istorinių 1990-jų metų įvykių Lietuvoje. Ta proga derėtų bent trumpai peržvelgti prie KOVO 11-TOSIOS privedusių įvykių bei faktorių eiga.

Pirmiausia - tai neginčijamas Lietuvos ATGIMIMO SAJŪDŽIO nuopelnas. Šis tautinės minties judėjimas susiorganizavo M.Gorbačiovo paskelbtos "Perestroikos" laikais, berods 1985 m. Iš pradžių jis veikė embrioninėje, beveik pogrindžio formoje. Buvo kuriamas ideologinis tinklas. Tauta buvo pamažu ruošiamas naujam pasireiškimui ir galvosena. Tas procesas buvo atsargus ir gan pavojingas. KGB akys ir ausys, kaip visuomet, buvo labai budrios. Gal tik budrumas Gorbačiovo laikais buvo gerokai pristabdytas, tačiau KGB veikla niekuomet, net ir dabar, nebuvo sustabdyta.

Tik 1988 m.Lietuvos Atgimimo Sąjūdis (sutrumpintai - SAJŪDIS) išėjo viešai ir drąsiai į politinę areną. O jo veikla, jau kartą pajudėjusi, tapo galinga ir nesulaikoma srove, privedusia tautą prie NEPRIKLAUSOMYBES atstatymo akto - KOVO 11-TOSIOS. Tai buvo tikrai pasaulinės reikšmės istorinis įvykis, sukrėtęs visą raudonąją imperiją.

Ypač našūs buvo 1989-ji metai. Didysis SAJŪDŽIO SEIMAS VILNIUJE tų metų rudenį. Tuometinės LTSR vyriausybės spartus senosios Trispalvės, kaip valstybinės vėliavos, sugrąžinimas. Toliau - lietuvių tautinės - religinės šventovės VILNIAUS ARCHIKATEDROS kuri lig tol buvusi paversta muziejumi- paveikslų galerija ir koncertų sale) sugrąžinimas tikintiesiems. O ir VYTIS netrukus paršuliavo iš 50 metų trukusios tremties.

Kitas labai svarbus įvykis - tai Lietuvos kompartijos atskyrimas nuo TSKP pačiame 1989 metų gale. Tai gi - tų metų įvykiai Lietuvoje riedėjo fenomenaliniu tempu. Brendo kažkas labai didelio ir svarbaus.

Kremliaus vadovai labai sunerimo pamatę, jog įvykiai Lietuvoje jau sprūsta iš jų kontrolės. M.Gorbačiovas griebėsi desperatiškų žygių pats asmeniškai atvykdamas į Lietuvą, mėgindamas dar liaudį atkalbėti nuo per didelių reikalavimų. Tuomet Lietuvoje jau vis drąsiau ir atviriau buvo kalbama apie pilnutinį Lietuvos valstybingumo atstatymą, ir istorinių įvykių raida Lietuvoje jau buvo nebesulaikoma.

1990-TIEJI

Šie metai jau nuo pirmosios dienos prasidėjo labai reikšmingai. SAJŪDŽIO žmonės pareikalavo iš tuometinės vyriausybės, vadovaujamos A.Brazausko, naujų, laisvų ir demokratiškesnių rinkimų. LTSR Aukščiausioji Taryba SAJŪDŽIO reikalavimus patenkino. Rinkimai įvyko vasario mėnesį.

Pirmą kartą lietuvių tautai, po 50 metų, buvo suteikta galimybė turėti dviejų partijų pasirinkimą: balsuoti už SAJŪDŽIO išstatytus kandidatus, skelbiančius naujas reformas, ar - balsuoti už Kompartijos (LKP) kandidatus, norinčius pasilikti Sovietų Sąjungoje. Ir ką gi? SAJŪDŽIO KANDIDATAI BUVO IŠRINKTI DIDELE DAUGUMA.

Pirmą kartą komunistinėje sistemoje buvo įvykdyti tikrai laisvi ir demokratiški rinkimai, be jokių išorinių trukdymų. Lietuvių tauta pirmą kartą nuo 1940-jų metų balsavo per rinkimus laisvai ir nepriklausomai.

SAJŪDŽIO vadovas Vytautas Landsbergis - tampa nauju Lietuvos Aukščiausios Tarybos pirmininku. Algirdas Brazauskas tą postą demokratiškai perleidžia.

Lietuvoje

B.N.

APDOVANOJIMAI VASARIO 16-OSIOS PROGA

Prezidento A. Brazausko dekretu Lietuvos valstybės atkūrimo dienos - Vasario 16-osios proga grupė Lietuvos valstybei, kultūrai, menui ir mokslui nusipelnusių asmenų apdovanoti Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinais. 2-jo laipsnio ordinais paskirti Vilniaus universiteto širdies chirurgijos klinikos profesorius A.J. Marcinkevičius ir poetui bei rašytojui Č. Milošui. Tarp apdovanojamųjų 3-čiojo laipsnio ordinais - rašytojai: G. Kanovičius, I. Meras, T. Venckla, aktorius, teatro režisierius H. Vancevičius; 4-jo laipsnio ordinais - menotyrininkas, Lietuvos dailės muziejaus direktorius R. Budrys, muzikologas Krokuvos akademijos profesorius K. Drobą; 5-jo laipsnio ordinais - Lietuvos Raudonojo Kryžiaus atstovas Vokietijos Vestfalijos žemėje S. Čirpus, dimisijos majoras, Lietuvių karių veteranų sąjungos "Ramovė" centro valdybos pirmininkas E. Vengianskas (JAV) ir kiti.

Tarp Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordino medaliais apdovanojamųjų yra ir užsieniečių, išsvijojusių veikėjų. Tai John Viljamas Doilas - Australijos kunigas, žurnalistas, ilgametis "Baltic News" redaktorius padėjėjas; Jonas Pajaujis - Lenkijos lietuvių

kultūros draugijos kūrėjas; Bronius Saplys - Kanados lietuvių fondo valdybos pirmininkas; Algimantas Taškūnas - Tasmanijos universiteto (Austalija) profesorius; Juozas Viktoras Vaina - Punsko etnografinio muziejaus vedėjas; Stepas Varanka iš Kanados.

KAIP ŠVIETIMO ŽIDINYJE MINEJO VASARIO 16-tąją

Lietuvoje VASARIO 16-toji buvo įvairiai minima. Lietuvos prez.Algirdas Brazauskas pasakė atitinamą, įvertinantį Vasario 16-tąją, žodį. Kai kuriose valstybinėse įstaigose plevėsavo trispalvės, - bet ne visose...

Savotiškai atrodo Vilniaus Pedagoginiame Universitete surengtas VASARIO 16-tosios minėjimas.

"Dienovidyje" nr.9, Juozas Tomkus ir Kazys Stonis pastebi:

".....Nepilnoje salėje puikavosi pedagoginis ir mokslo personalas, o salės gale kukliai sėdėjo grupelė studentų. Kaip ir pridera iškilmingiems minėjimams, pranešimus padaryti buvo pakviestas Seimo narys prof. A.Sakalas ir VPU Istorijos katedros dėstytojas L. Truska.

Prof. A.Sakalo kalba truko apie 5 minutes, joje išryškėjo, kad kai kurie valdžią praradę Lietuvos politikai neleistiniais metodais nori ją susigrąžinti.

Istoriko L.Truskos užmojai buvo didesni. Jis per 10-15 minučių bandė klausytojams išaiškinti ilgėsnio laikotarpio Lietuvos istoriją. Tačiau, taupyda-

KOVO 11-TOSIOS AKTAS

Po šių rinkimų įvykiai Lietuvoje įgavo visiškai naujas dimensijas. SAJŪDŽIO žmonės naujojoje Lietuvos Aukščiausioje Taryboje jau siekė savo galutinio tikslo - LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBES ATSTATYMO.

Kremliaus valdovai dar bandė desperatiškai užbėgti įvykiams Lietuvoje už akių. M.Gorbačiovas sekantį pirmadienį KOVO 12 d. turėjo pasiskelbti Sovietų Sąjungos prezidentu su ypatingomis galiomis sustabdyti bet kokį išstojimą iš SSSR. Tačiau Lietuva jau skubėjo šviesos greičiu. Aukščiausioji Taryba Vilniuje posėdžiavo be sustojimo visą šeštadienį, KOVO 10 d., o sekmadienio rytą - KOVO 11-tąją Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo Aktas jau tapo istorine realybe.

PIRMĄJĮ JUBILIEJŲ SUTINKANT

Švenčiame šį pirmąjį KOVO 11-TOSIOS penkmetį be be tam tikrų prielaidų ir abejonių. Ar ne ironiška, kad šią pirmąją sukaktį sutinkame prie Lietuvos valstybės vairo stovint tiems patiems LKP žmonėms? Tikėkimės, jog jie nenuvairuos Lietuvos atgal į Maskvos glėbį.

Vienok, įvykiai Lietuvoje yra labai neraminantys. Politinė, ekonominė bei socialinė padėtis krašte randasi tikrai skurdi ir apgailėtina. Lietuva jau gerokai atsiliko nuo savo kaimynių- LATVIJOS ir ESTIJOS. O gi taip neseniai jos buvo beveik lygios, LIETUVA NET PIRMAVO! Kodėl taip? Kodėl Lietuvos ekonomiški lygis ne tik neauga, bet priešingai, - vis dar smunka? Kame priežastis? Gal dėl žemės turty ar priemonių stokos? Nei dėl vienos, nei dėl kitos. Juk Latvija ir Estija taipgi neturi jokių ypatingų mineralų, tik gal didesnę pajūrį ir trumpesnes sienas su kaimynais. Tačiau Lietuva yra paveldėjusi iš Sovietų atominę Ignalinos jėgainę ir turi nemenkus naftos rezervus. Taipgi, buvo paveldėjusi didžiulį prekybos bei žvejybos laivyną. Gaila tik, kad Lietuva nesugebėjo tuos paveldus tinkamai išnaudoti.

Kitų atsakymų dėl didesnės Lietuvos infliacijos, negu pas latvius bei estus, dėl mūsų ekonominės stagnacijos ir kitų bėdų, tenka ieškoti gal didesniais mūsų kaimynų veržlume, jų sugebėjimo geriau tvarkytis, geriau save reprezentuoti pasaulio akyse, o taip pat ir vieningiau dirbti.

Stebėtinas yra taipgi mūsų politikų, verslininkų gobšumas, egoizmas, per didelis noras tapti greitai turtingais ir galingais, labai gambiai kopijuojant kitų - tik žymiai turtingesnių - kraštų pačias blogiausias savybes. Stebėtinas yra mūsų "parlamentarų" skubėjimas užsitikrinti didžiules algas ir dar didesnes pensijas, kai tuo tarpu varganas žemdirbys, kaimietis ar darbininkėlis vos gali galą su galu suvesti. O kur dar pensininkai, invalidai ir kiti bėdžiai? Koks yra jų gyvenimas? Stebėtinas yra toksai altruizmo trūkumas, pasiaukojimo ką nors gero atlikti, neimant atlyginimo...

Turbūt, šių laikų Lietuvos inteligentijai yra nežinoma, jog kadaise buvo laikai, kad net Lietuvos vyriausybės ministeriai algos atsisakydavo, kad krašto - tautos gerove pakeltų. Liūdnei stebėtinas yra, pagaliau, mūsų valstybės atstovų abejingumas dėl Gudijos, Seinų ir Karaliaučiaus Krašto lietuvių likimo ir išnykimo, o kur dar Sibiro lietuviai?

Tai maždaug tokiomis godomis bei apmąstymais tenka užbaigti šią pirmąją atkurtos Lietuvos Nepriklausomybės penkmečio apžvalgą. O būtų daug mieliau, kad jina būtų žymiai kitokia buvusi...

mas laiką, daugiau dėmesio skyrė TSRS vaidmeniui Lietuvoje. Pavz., jis išaiškino, kad Lietuvos teritorijos vientisumo (sostinės Vilniaus ir Klaipėdos Krašto) klausimas buvo išspręstas 1940 m. Gal klausytojai turėjo suprasti, kad už tai Lietuva turi būti dėkinga TSRS ir Molotovo-Ribentropo paktui.

Kaip ir privalu "kompetentingam" istorikui, L. Truska neįsėdėjo reikalo kalbėti apie 50 metų trukusią sovietų okupaciją Lietuvoje ir kitose Baltijos šalyse, apie padarytą moralinę ir materialinę žalą, 10 metų trukusią partizanų kovą.

Abu pranešėjai nieko nekalbėjo apie Lietuvos valstybės atkūrimo dieną 1918 m.vasario 16-tąją, kad A.Smetonos vadovaujama Lietuvos Taryba, remdamasi tautų apsisprendimo teise, paskelbė atkuriant demokratinius pagrindais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniumi. (Tokių žinių jaunimui, ypač studentams, niekada nebus per daug).

...Nebeu užsiminta ir apie 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Nepriklausomybės aktą, nors prof. A.Sakalas yra jo signataras.

Po tokių pranešimų keistai atrodė minėjimo vedančiosios žodžiai, VPU kamerinio choro koncertas, kuriame skambėjo J.Naujailio muzika, dainos (Maironio žodžiais), Šuberto mišių dalis "Agnus Dei" ir kiti kūriniai.

Pasiklausius L.Truskos pranešimo, kyla klausimas:

kas pasikeitė per penkerius metus nuo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m.KOVO 11 d.? Atrodo, kad jokių esminių pasikeitimų, visuomenės gyvenime neįvyko. Seimo daugumą sudaro TSKP-LKP pasekėjai LDDP, aukštosiose mokyklose politikologiją dėsto tie patys dėstytojai, kurie skaitė marksizmo-leninizmo, mokslinio komunizmo, ateizmo ir panašias paskaitas. Tad ar reikia stebėtis tokiu istoriku, kaip L.Truska, mąstysena ir pranešimo turiniu.

Reikia labai apgailestauti, kad dalis jaunimo abejinga Lietuvos politiniam gyvenimui. Tai rodo ir mažas studentų skaičius Nepriklausomybės minėjime. Jaunimo politinis neišprusimas ir ypač istorinių žinių stoka buvo labai gerai parodyta "Laisvės Alėjos" laidoje. Atsitiktinai jaunuoliai buvo klausiami gatvėje, rodant 50 litų banknotą: koks valstybės veikėjas jame pavaizduotas? Beveik visi nežinojo, kad tai dr. J.Basanavičius. Vienas iš jų visus pranoko sakdamas kad tai Marksas."

LIETUVOS RINKTINĖ EUROPOJE 26-27 VIETOJE

"France Football" žurnalas paskelbė praėjusių metų Europos valstybių įvertinimą. Pagal jį Lietuva kartu su Slovėnija dalijasi 26-27 vietas. Pernai ji buvo 34-oji. Čia buvo išnagrinėtos 48-nių Europos valstybių 1994 metais sužaistos 276 rungtynės.

Lietuvos rinktinė pernai (nukelta į 3 psl....)
NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Lietuvoje

B.N.

(atkelta iš 2 psl.)

turėjo 8 oficialius susitikimus, iš kurių 4 laimėjo, 4 baigė lygiomis ir 3 pralaimėjo. Ivarčių santykis 14-13.

Šiame sąrašė Latvija yra 38-oji, o Estija dalijasi su Armėnija 41-42 vietą.

VILNIAUS "ŽALGIRIS" NUGALĖJO MINSKO "DINAMĄ"

Lietuvoje ši žiema nėra šalta, todėl Vilniaus "Žalgiris" savo stadijone sausio 14 d. išbandė jėgas prieš Minsko "Dinamą". Šiek tiek apsnigtoje aikštėje lietuviai svečius nugalėjo 3-2. "Žalgiriui" du įvarčius pelnė Virginijus Baltušnikas, o vieną (įmušė paskutinę žaidimo minutę) - Aidas Preišaitis.

MOTERYS POULIARIAUSIOS LIETUVOS ŽURNALISTĖS

Lietuvos sporto žurnalistų federacija padarė savo narių apklausą, renkant populiariausią 1994 metų sporto žurnalistą. Susumavus 36 anketų rezultatus (pirmoji vieta vertinta 5 taskais, antroji - 4 ir t.t.), buvo gauti tokie rezultatai: 1 - Roma Grinbergienė-Griniūtė 65, 2 - Regina Akelienė -Mundrytė - 47, 3 - Marytė Marcinkevičiūtė -44. Pirmoji iš jų dirba "Lietuvos aide", antroji - "Lietuvos ryte", trečioji - "Lietuvos sporte".

Pirmasis iš vyrų, ketvirtasis iš eilės, buvo Aleksandras Krukauskas - 42 task. iš "Lietuvos sporto".

E. Š. SAVANORIAI IŠ LIETUVOS - ČEČENIJOJE

Kartu su čečėnais prieš Rusijos karines pajėgas kovoją "apie dvidešimt" savanorių iš Lietuvos. Tai Lietuvos televizijos reportaže vasario 8 dieną pareiškė vienas iš tų savanorių, pristatytas kaip Linas iš Žemaitijos.

Jis pasakojo, kad i Čečėniją atvyko prieš penkis mėnesius, buvo sužeistas, gulėjo ligoninėje Grozne, iš kur pasitraukė artėjant Rusijos kariuomenei. Lino veidas reportaže nebuvo parodytas, tik buvo matyti kad jis dėvi karinę maskuojančią uniformą ir ginkluotas Kalasnikovo automatu. Linas sakė, kad kovoją drauge su tauta, kuri siekia būti nepriklausoma nuo Rusijos, kaip ir Lietuva siekė būti nepriklausoma nuo Sovietų Sąjungos. To jaunuolio iš Lietuvos teigimu, nei jam, nei kitiems savanoriams niekas "nieko nemoka".

● ŠIAULIUOSE gyvenantiems rusų sentikiams miesto savivaldybė atidavė buvusios valgyklos pastatą kariniame Gagarino vardu pavadintame, miestelyje. Čia senieji rusų gyventojai nutarė įsirengti cerkvę, nes iki dabar tokios artimėsniėje vietovėje neturėjo ir pamaldoms važinėdavo dažniausiai į Radviliškį.

Vilniuje gyvenantys sentikiai suaukojo 10.000 litų cerkvei įrengti, taip pat gavo paramos iš verslininkų ir statybinės medžiagos iš krašto apsaugos darbuotojų.

Pirmąsias pamaldas laikė popas Jermolajus Rybakovas.

Lietuvoje rusai sentikiai atsirado XVII amžiaus pabaigoje, bėgdami nuo valdžios persekiojimo Rusijoje.

KAUNE PAGERBTI PETRAS IR ANTANINA ŠALČIAI

Akademikas Petras Šalčius ir jo žmona - rašytoja Antanina Gustaitytė-1995.III.14 d.

Šalčiuvienė buvo pagerbti Kaune, kuomet prie jų namo V. Putvinskio g. Nr. 12, buvo atidengta memorialinė lenta.

Petras Šalčius yra ekonomijos mokslų daktaras, Vytauto Didžiojo universiteto profesorius nuo pat jo įsteigimo, sulietuvinto Vilniaus universiteto pirmasis prorektorius, daugelio mokslinių knygų autorius. Jis yra kooperacijos teoretikas, jo pavardę galima rasti nevienoje enciklopedijoje, o jo mokslinių raštų - keliasdešimtyje leidinių.

Nedaug nuo jo atsilieka ir Antanina Gustaitytė - pedagogė ir pirmųjų geografinės vadovėlių autorė. Taip pat ji pagarsėjusi romanais: "Voras" ir "Laiko laiptais".

Kalbant apie P. Šalčių, reikia pridėti, kad jo raštų III ir IV tomai yra netrukus ruošiamasi išleisti Lietuvoje. Taip pat neseniai pasirodė pogrindyje parašyta jo knyga, skirta ateities Lietuvai - "Kooperatinė ekonomika".

Memorialinės lentos atidarymo iškilmėse, kurios įvyko 1994 m. lapkričio 18 d., kalbėjo Kauno miesto vicemeras Aloyzas Korzy-na, Vytauto Didžiojo universiteto rektorius; čikagietis dr. Bronius Vaskelis; Čikagos apylinkėse gimęs ir augęs Petro Šalčiaus anūkas, Vytauto Didžiojo u-to prof. Raimundas Sidrys (Čikagoje mirusios dr. Giedrės Šalčiūtės-Sidrienės sūnus).

Reikia pažymėti, kad Šalčių namą (jame jie gyveno nuo 1930m. iki mirties 1958 m.) nusavino stalinistai ir iki šiandien jis dar nėra gražintas ipėdiniam, kurie planavo jame įsteigti modernią akių kliniką (vienas iš Šalčių anūkų yra garsus Čikagos akių specialistas), o salia eančiame sklype pastatyti modernių butų namą VDU profesūrai. Dabartiniu metu sis namas yra labai apleistas ir jo gyventojai rasė, kad jau keletą metų yra netaisomas kiauras stogas.

E. Šulaitis

Dar nesugįstama dėl šitokio neteislingumo ir dėl tokios netvarkos!

● Diplomatomas LOZO-RAIČIAMS Kaune, Vasario 16-tosios proga, atidengta paminklinė lenta.

● MEMORIALINIS rašytojo Kazio Borutos Muziejus, minint jo 90-tąją gimimo sukaktį, atidarytas Marijampolės apskr.,Liudvinave.

● KARALIAUČIAUS (dar vis tebevadinama Kaliningradu) srityje, buv. Ragainėje (Nemane) įvyko pirmoji Karaliaučiaus Krašto lietuvių Kultūros Šventė. Dalyvavo 8 šio krašto lietuvių ansambliai, surengta tautodailininkų darbų paroda.

● Ir Kazimiera Prunskienė susigalvojo įsteigti Lietuvoje-Motery-Partiją, kurios pirmininke ji pati tapo išrinkta. Gaila, kad ši buvusi, kaip vėliau pasirodė, kagebistė, tada dirbusi "Šatrijos" slapyvardžiu, dar vis susiranda gerbėjų, tikinčių jos Lietuvai naudinga veikla. Kokie tos jos partijos tikslai - neaišku, kaip neaišku kam gi reikalinga dar viena- jau 20-toji- partija Lietuvoje...

● LATVIJOS, ESTIJOS ir LIETUVOS gynybos ministrai VILNIUJE, vasario mėn. 27 d. pasirašė trišalį susitarimą dėl bendradarbiavimo gynybos ir karinių santykių srityje.

Rodosi, jau ne kartą buvo apie tai tartasi, pasirašinėti bendradarbiavimo susitarimai, o mūsų kareiviams trūksta - batų...

KODĖL B. JAGMINAS PASIKLYDO TARP DVIEJŲ MEDŽIŲ?

Seimo nariui B. Jagminui neaišku, ar Rusija buvo okupavusi Lietuvą, ar... atvirkščiai (Lietuvos Rytas, 1995 m. sausio 20 d., n. 16). Jis čia bando samprotauti, "koks vis dėlto buvo tas laikas Lietuvai-SSRS sudėtyje?" Keista, kad Lietuvos Seimo nariui painu suprasti visiškai priešingas sąvokas: "okupacija" ir "išvadavimas", nors Lietuvos žmonės referendume didele balsų dauguma balsavo už okupacinės kariuomenės išvedimą, paskelbtas Nepriklausomybės Atkūrimo Aktas, kasmet (ir Seime) iškilmingai švenčiama Kovo 11-oji. Deputatas neskiria, kur rusų kariuomenė išvadavo savo tėvynės Rusijos miestus, o kurie užimti miestai buvo kitų šalių, vadinasi, vėl okupuoti (kur vokiečių okupantą pakeitė Rusijos okupantas ir po 50 metų slopino pavergtų tautų siekius). Antrasis pasaulinis karas tik Rusijai baigėsi laisve, o Lietuvai ir kitoms valstybėms okupacija dar tęsėsi dešimtmečiais. Jaltos konferencijos užprogramuota tokia karo baigtis laidojo viltis i laisvę.

Turbūt LDDP frakcija pritaria Seimo nario B. Jagmino nuomonei, tuo labiau, kad B. Jagminas skaitytojams prisistatė Seimo nariu. Aleksandras Barkauskas (iš "Tremtinys" nr 6, 1995 m.)

Kandidatu į AT deputatus Užvenčio rinkiminėje apygardoje Nr. 83 iškeltas Česlovas STONYS.

Trys žmonės lėmė mano likimą. Trims žmonėms esu dėkingas už tai, kad esu toks, koks esu. Mamai, Tėveliui ir pirmajai Mokytojai.

Tėveliui esu dėkingas už pirmąją Laisvės pamoką. Tik dabar, parėjus daugeliui metų, suvokiau, kokie lemtingi buvo jo žodžiai, pasakyti man, šešerių metų vyrui, iškeliaujančiam i mokslus.

- Tu saugęs. Aš tavim pasitikiu!

Dievuli mano, kiek gyvenime buvo pagundų nueiti šunkeliais, išduoti save ir draugus, kai niekas nemaž, kai niekas nesužinos... Ir visada sustabdydavo Tėvelio žodžiai. Matyt, tada supratau, kad nėra griežtesnio teisėjo už save patį, už savo sąžinę.

Pirmajai mokytojai a.a. P. Laugalytei esu dėkingas už Tiesos pamoką.

Užsidariusi klasėje po pamokų, verkdama pati ir mane virkdydama, Ji man pirmokėliui, išklejo viską apie sovietų valdžią, Stalina, apie tolimąjį Sibirą, enkavedistus ir visas baisybes, kurios laukia manęs, mano Tėvelių ir Jos pačios, jeigu kas nors sužinos kokių baisių nusikaltimų aš ką tik padariau - pirmame elementoriaus puslapyje didžiajam Stalinui ant kaktos užlipdžiau lipduką su lape!

O juk galėjo būti kitaip. Ne vienas, gelbėdamas savo kailį, melavo, smežė, skundė, kad tik itikty, kad tik išliktų.

Gal kaip tik tada supratau, kad nėra didesnės nuodėmės už Melą.

Savo a.a. Mamai esu dėkingas už Meilės pamoką.

Pokario Kelmė. Visuotinis skurdas. Nepritekliai. O mokykloje paskelbiama, kad Parudžiuose atidaroma pirmoji pionierių stovykla. Bėgu pas Mamą. Prašau nupirkti kelialapį. Už ką? Pinigų nė kapeikos. O aš taip noriu. Niekada neužmiršiu tos scenos. Mama nusiauna basutes ir čia pat parduoda jas kaimynei. Pinigus atiduoda man, o pati nueina basa...

Po šios, tolimoje vaikystėje gautos Meilės ir Nesavanaudiškumo pamokos, aš niekada negalėsiu griebti kito už gerklės dėl riebesnio kšnio, pelningesnės vietos, aukštesnės padėties.

KONKURSAI VAIKAMS

VAIKŲ ŠVENTĖS įvyksiančios 1995 m. spalio mėn., rengimo komitetas skelbia dailiojo žodžio, muzikos ir dainos bei meno konkursus vaikams.

Visi vaikai tarp 6-ių ir 16-kos metų amžiaus ragunami dalyvauti konkursuose. Kiekvienoje srityje įvairioms amžiaus grupėms bus skiriamos pirma, antra ir trečia premijos, o kiekvienas konkurso dalyvis bus apdovanotas specialiu šventės pažymėjimu.

Konkursų temos bei taisyklės buvo nustatytos specialiai sudarytų konkursų komisijų. Joms pirminkauja: Dalia Viskontienė

KANADOS LIETUVIŲ FONDO

Nauji nariai:

Nr. 2187 - Čepas Adomas - \$100; nr. 2191 - Gumbelis E. - \$300; nr. 2192 - Grabošienė Janina (90 metų proga) - \$100; nr. 2196 - Jonaitis Tomas - \$100; 2197 - Jonaitis Livija - \$100; nr. 2198- Stanulis Loreta - \$100; nr. 2199 Stanulis Romas - \$100.

Įnašai už mirusius narius:

nr. 2185 Dargužas Vytautas - \$200; nr. 2186 Kriaučiūnienė Ona - \$100; nr. 2188 Ragauskas Mečislovas - \$100; nr. 2189 Trumpickienė Anastazija - \$260; nr. 2190 Kvedarienė Marija - \$370; nr. 2193 Vindašienė Genovaitė - \$190; nr. 2194 Boguslauskas Emilijus - \$175; nr. 2195 Varnas Ignas - \$435; nr. 2200 Boreiša Juozas - \$1,000 (palikimas).

KLB Ottawos apylinkė auکوjo KLF Vasario 16 proga: Bedron sąskaiton inėšė: dr. M. Ramūnas - \$30; J.E. Valiulis - \$20; O.R. Barisa - \$15; po \$10 : Dr. A. Šidlauskas, dr. V. Skilandžiūnas, P.E. Jurgutis; Apylinkės įnašai - \$12,140.

Ta pačia proga, asmeniniai įnašai: S. Danaitienė - \$75 (\$1,600.), K.A. Gudžiūnas - \$50 (\$300.), E.A. Eimantas - \$100 (\$300.), A. Paškevičius - a.a. Vytauto Paškevičiaus atminimui - \$100 (\$800.), B. Vilčinskienė - \$45. (\$1,200).

Visiems dėkoja K.L.F.

Man graudu ir liūdna, kad šiandien, atgimstant Lietuvai, tiek daug "materialistų", kuriems didžiausia šventenybė - turtas, turtas, turtas...

Daug metų važinėdamas po Lietuvą, iš arti mačiau ne vieną valdininką, viršininką, liaudies "tarną" ir su-pratau, kad didžiūmai jų nusišpėjaut ant visų idealų, idėjų, siekių.

Mačiau daug susivyniojusių i raudoną vėliavą. Ir jeigu kas mėgindavo tokiam užvožti teisybės lazda, imdavo rėkti:

- Tarybų valdžia pavojuje!

- Raudoną vėliavą musa!

Šiandien daugelis jų, papūtus gaiviam Nepriklausomybės vėjui, jau spėjo susivynioti i Trispalvę. Ir vėl Kėdėse vėl vadovauja, vėl pirmi!

Trumpai tariant, vyksta lyg du lygiagretūs procesai. Tautos atgimimas ir išsigimimas!

Būtų nedovanotina silpnybė pasitraukti iš kelio tai agresyviai "nomenklatūrinei" kastai ir toliau leisti skriausti, žeminti, niekinti Lietuvos Žmogų.

Štai dėl to aš ir ryžausi dalyvauti rinkiminėje kovoje

Nelikim abejingi, apsilėidę, niekuo netikintys Lietuvos vaikai. Prabraivėkim, susiimkim, suremkim pečius. Padėkim Motinai Lietuvai! Kiekvienas. Kiek išgalim. Kiek sugebam. Ir nepraraskim Tikėjimo. Tepadeda mums Dievas! Česlovas Stonys (iš "Atgimimas", nr. 6, 1990-02-14d.)

LIETUVIUI LAISVĖ BRANGIAU UŽ TURTUS

Sovietmečiu buvo rašoma, kad partizanautiėjo tik buožių sūneliai ne Lietuvos, bet tik savo turtų ginti. Tai netiesa! Mano gimtojo kaimo - Čižiūnų (Trakų apskr.) gyventojai nebuvo turtuoliai, bet laisvę mylėjo ir ją gynė. Iš jų savo neturtingumu išsiskyrė Jonas Seiliūnas. Jo tėvas elegetavo, gyveno dūminėje pirkelėje, po kurios langu augo diemedžio krūmas, o smėlyje kuitės pora vištų. Motina buvo mirusi. Jonas vaikystę ir jaunystę praleido tarnaudamas pas ūkininkus. Buvo auksarankis - ką pa-ims, tą padarys, sumeistraus, išdroš. Savo pasidarytu smukeliu linksmino jaunimą vakarėliuose. Vedė. Sugrįžus rusams, 1944 m. turėjo eiti i frontą, galėjo tapti skrebu ir kovoti už "savo" vargšų valdžią. Bet išėjo i mišką kovoti už nepriklausomą Lietuvą. Ir zuvo. Vadinas, jis kovojo ne už turtus, o prieš pavergėjus, už laisvą Lietuvą.

Taigi tvirtinimas, kad i partizanusėjo tik turtuoliai ar nusikaltėliai - lietuvių ižeidimas. Prisiminkime Pilėnus, Saulės, Durbės, Žalgirio mūšius... Tokie lietuviai pasiliko ir šiandien - kovojo, kovoja ir kovos už laisvę, o ne už turtus. Bus laisvė - bus ir turtų, nes esame darbštūs. O tvirtinimas, kad neturtingi kovojo tik už duoną, paneigia ir komunistų filosofiją, kad vargšai gynnė marksizmo-leninizmo idėjas. Pagaliau, jei neturtingiems lietuviams laisvė nerūpėjo, o tik duona, tai kam tada juos trėmė? Tremtys, mirtys, sudegintos sodybos, kovos rodo, kad lietuviams laisvė brangesnė net už gyvybę.

Vincas Steponavičius

(iš "Tremtinys" nr. 6., 1995.)

MIRĖ M.K.ČIURLONIO DUKTĖ

Daunutė Čiurlionytė-Zubovienė, Mikalojaus Konstantino ir Sofijos Čiurlionių vienturtė dukter mirė Kaune, š.m.vasario mėn.27 sekmingų koncertų.

1995 m. Š.AMERIKOS LIETUVIŲ RAKETBOLO PIRMĖ-NYBĖS

įvyks š.m. balandžio 22 d., Gene Weiss Racquet-time, 25080 Lakeland Blvd., Euclid, Ohio. Tel: (216)-731-0404. Euclid yra šiaurės - rytų Clevelando priemiestis.

Pirmnybes vykdo Clevelando LSK "Žaibas". Varžybų vadovs - Algis Nagevičius.

VARŽYBŲ PRADŽIA: 10:00 val. ryto. Dalyvių registracija - nuo 9:30 val. ryto.

PROGRAMOJE vienietai ir dvejetai šiose klasėse: vyrų (neriboto amžiaus), moterų (neriboto amžiaus), vyrų senjorų (50 metų ir vyresnių) ir "Novice" (pradedančių - neriboto amžiaus). Susidarius didesniai skaičiui dalyvių, programos kalsifikacija gali būti praplėsta, atsižvelgiant i žaidėjų patyrimo laipsnį bei amžių. Dalyvavimas atvi - ras visiems lietuvių kilmės žaidėjams.

DALYVIŲ REGISTRACIJA - iki š.m. balandžio 15 d. imtinai, šiuo adresu: Algis Nagevičius, 7702 West Pleasant Valley Rd. Parma, OH 44130. Tel: (216)-845-4954, arba (216)-845-8848.

Papildomai informacijas galima gauti ir pas Algį Penkauską, tel: (216)-944-4556.

Smulkesnes informacijas gauna visi ŠALFASS-gos klubai. Suinteresuoti pavieniai, nepriklausomi žaidėjai dėl informacijų prašomi kreiptis i A. Nagevičių ar A. Penkauską.

Galutinis varžybų formatas bus nustatytas po dalyvių registracijos, atsižvelgiant i žaidėjų pageidavimus.

ŠALFASS-gos Centro Valdyba

JAUNUČIŲ KREPŠINIO PIRMENYBĖS 1995.

Kaip jau buvo anksčiau skelbta, 1995 m. Š.Amerikos lietuvių jaunučių krepšinio pirmenybės įvyks 1995 m. balandžio 29-30 d.d., Hamiltone, Ont. Vykdo -Hamiltono LSK Kovas.

Pagal preliminarinės registracijos davinius, kai kurių klubų pageidavimu, i varžybų programą yra įtraukta ir mergaičių C/1981 m. gimimo ir jaunesnių/ klasė.

Taigi, galutinė varžybų programa apims šias klases: jaunių B /1979 m. gimimo ir jaunesnių/, jaunučių C /1981 m. gimimo ir jaunesnių/, jaunučių D /1983 m. gimimo ir jaun./, jaunučių E /1985 m. gim. ir jaun/ ir grynai mergaičių C /1981 m. gim. ir jaun/.

Galutinė komandos registracija privalo būti atlikta iki 1995 m. balandžio 1 d. imtinai, pas rengėjus šiuo adresu: Mr. MARIUS GUDINSKAS, 22 Fairleigh Ave., S., Hamilton, Ont. L8M .2K2; Telefonas: (905)-547-4536; Faksas: (905)-544-7126. Papildomas kontaktas: ARVYDAS ŠEŠTO-KAS, TEL: (905)-829-2289.

Pasibaigus galutinei registracijai, bus pakelbta galutinis varžybų formatas, tvarkaraštis ir kitos tolimesnės informacijos.

Pilnesnes informacijas gauna visi ŠALFASS-gos klubai. ŠALFASS-gos Centro Valdyba

3 psl.

VEIDU Į ŠIAURĘ - DIENOS VAKARUOSE

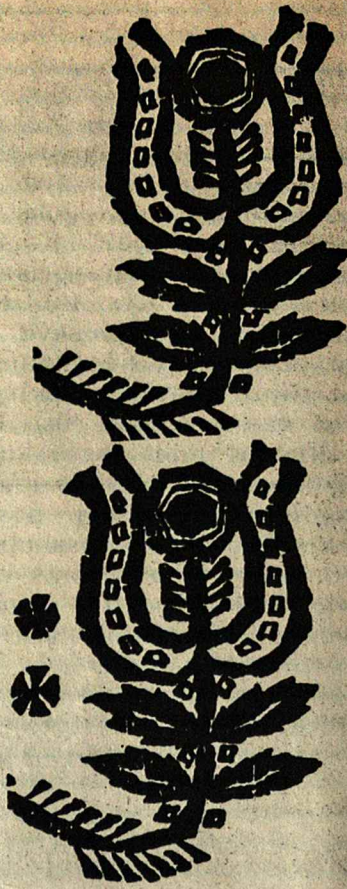
ANTROJO PASAULINIO KARO ATSIMINIMŲ

2-oji dalis

JUOZAS ŠIAUČIULIS - ŠILĖNAS

/ t e s i n y s /

6.

Užgavėnių pokštai Žemaitijoje

Nuotr. Mariaus Baranausko

Sustojome prie geležinkelio stoties. Sužinome, kad esame paskirti į Wittstock'o aerodromą, nepertoliausiai nuo Berlyno. Stotis nedidelė, pilna civilių ir kariškių, laukiančių traukinio. Matosi ir pirmą mūsų atvykę buvusieji laive. Civiliai, kai kurie su ryšuliais ir vaikais. Stotis atrodo mažai paliesta prieš aviacijos antpuolį, tačiau netoliese tik buvusių pastatų griuvėsių krūvos. Raudonojo Kryžiaus pareigūnai - moterys ir vyrai - dalina kavą ir sriubą. Prie jų moterų ir vaikų spūstis. Netoli stoties esančioje parduotuvėje žmonės perkasi maisto gaminius.

Prisimenu, kad kuprinėje turiu nemažai Rahmelyje rastų kuponėlių. Duodu po keletą Skrebučiui, Kaziukui, Vytaui ir Vanagui. Nueina ir netrukus grįžta, nešini po 3 kepalikus juodos, šviežios, skanios duonos ir po pusę kilogramo jakinės dešros.

Pasidaliname tarpusavyje ir kaip didžiausią skanumyną, neatsigardžiodami valgome. Neaplenkiame ir mūsų viršininkų. Stoties bufete parduodamas alus ir įvairūs suvenyrai. Sienos išklijuotos įvairiausiais spalvotais karo pergalės žukiais. Centrinėje vietoje atskirai iškabintas didelis Vokietijos žemėlapis su frontų linijų nurodymais. Vakaro fronte - sąjungininkai užėmė svarbų Vokietijos industrijos miestą Kaselį. Vokiečių karių ir civilių nuotaka kritusi, bet jie mums gana paslaugūs. Stoties bufete parduodamas alus ir įvairūs suvenyrai ir mūsų vyrai noriai pasinaudoja pasitaikiusia proga. Traukia bevertes markes iš kišenų ir lenkia godžiai puotojančius alaus stiklus, šypsosi jaunosms padavėjoms, į delnus spaudžia likusią gražą, linki abipusiai sveikatos ir laimės...

Drąsėnieji - Albertas ir Edvardas išsiprašo ir po pakelį cigarečių. Adomas dukrelei nuperka Swinemundės uosto atviruką, esą, kai grįš, parodysias Stasytei, kur buvęs. Gauname dviejų dienų sausą maisto davinį - konservų mėsos, sūrio ir plytelę šokolado. Seniai tokį puikų davinį esame gavę, džiaugiamės ir valgome, valgome. Adomas šokolado plytelę įkiša į kuprinę - Stasytei. Seniai buvo tokia puiki nuotaika. Laimingi, kad nepapuošėme į anksčiau mums skirtą, subombarduotą Kylio uostą.

Iš stoties persikrausome į mums nurodytus tris dengtus prekinis vagonus. Juose surandam padriektų šiaudų. Vietos daug, sukręntam, kur kam patinka, išsitiesiam, kaip į motinų paruoštus patalus. Kaip malonu, rodos čia būtum ir būtum...

Vakaro saulė meta paskutinius šviesos spindulius. Ramiai alsuoja Baltija, medžių žalumai tamsėja, žuvinės šneka vakarinę maldą, įlankos gilumoje suikia laivas tamsėjančiai padangei, Šteto pusėje girdisi lėktuvų kurtus ūžesys. Perone čirškia geležinkeliečių švilpukai, girdisi atskiri balsai, jiems atsiliepia skardus garvežio balsas. Trinkteli sukabinamų vagonų dūžiai - mūsų traukinys pasiruošęs kelionei.

ŽALIASIS KRANTAS

Mūsų traukinio garvežys, susirinkęs jam skirtus įvairios paskirties vagonus, nenoromis pajudėjo iš stoties perono ir, išriedėjęs iš Swinemundės miestelio ribų, įsibėgėjo Pietų kryptimi. Tamsėjančiame dangaus skliaute sutirštėjo debesų tinklas. Riugeno salų pusėje nakties tamsą pasitinka ilgos, judančios prožektorių šviesos. Tarp išsimėčiusių laukuose ūkių ir miškelių sidabru sužvilga vinguriuojančių mažų upelių ir tvenkinių vandenys. Šalia einančių kelių prarieda šviesas prislopinę karinių mašinų junginius. Monotoniškas traukinio ratų bildesys veikia raminančiai. Mūsų grupė užėmė tris vagonus sąstato viduryje, kituose vokiečių civiliai ir kareiviai. Už jų - atviros platformos, pakrautos įvairiais kroviniais. Pošukiuose, pro nesandarius vagono duris veržiasi kartūs garvežio dūmai. Vyrai, sukritę ant sutrintų šiaudų, ruošiasi poilsiui, - norisi atsimiegoti už nemiegotas naktis.

Aš iš prigimties esu labai jautrus miegui, nors ir kaip būsiu išvaręs, kelionėje ar svetimoje vietoje retai kada galiu užmerkti akis. Stoviu prie vagono langelio ir seku slenkančius vaizdus. Traukinys pralekia Usedom'o geležinkelio stotelę ir per plačią vandens įlanką aukštai iškelta geležinkelio tiltą, vedantį į Ducherow'ą. Pietryčiuose, Šteto pusėje tamsius dangaus skliautus vis raižo prožektorių šviesos. Nemiega ir Edvardas, prisitartina prie langelio ir atsiremia šalia manęs. Tylėdami sekame prabėgantį kraštovaizdį. Vagonų ratai dunda ir neša mus arčiau prie didžiojo Vokietijos Reicho sostinės Berlyno.

- Žinai, Juozai, traukinys tai šėtono padaras...Kiek su juo mūsų tautos žmonių išgabeno vienus ir Rytus, kitus į Vakarus, - staiga prašneko į mane atsikūkęs Edvardas. - Atsimeni, kas dėjos keturiasdešimt pirmaisiais birželio? Pačiam vasaros gražumėl...Tūkstančius sugaudė, sukišo į vagonus ir išgabeno į tolimas Sibiro platybes, mirčiai. Nė vienas negrįžo! Ir už ką? Už ką??? Atėjo neprašyti, iškeltais kumščiais, išdraskė, sugriovė kraštą...Ar jiems negana savų platybų? Vagys!

Bėrė žodis po žodžio Edvardas, norėdamas išlieti širdį užgulusią širdgėlą, prisimines skaudžias trėmimo dienas. - Žinai, Juozai, tą dieną buvau tik ką grįžęs traukiniu iš Utenos, valsčiaus reikalais į Kuktiškės. Geležinkelio stotyje į akis krito padaugėjusių vagonų skaičius, - tęsė pasakojimą Edvardas. - Prie valsčiaus, kuriame dirbau, turėjau atskirą kambarėlį, žmona ir dukrelės buvo pas tėvus kaime. Sėdau ant dviračio ir už valandėlės buvau uošvijoje. Stotyje matyti vagonai man taip įstrigo į širdį...Su baiminga nuojauta, neramus buvau visą naktį. Sekančią dieną, grįžęs į valsčių, radau šeiminką belaukiantį. Sako, naktį manęs ieškojo milicija, neradę, klausė kur esąs. Pasakė, kad iš Utenos dar nėra grįžęs. Ieškotojai liepė apie tai niekam neprisitarti. Pasakojo, buvusi baimi naktis, daug sunkvežimių su rusų kareiviais po miestelį važinėjo, žmonės sulminėjo ir gabenoti geležinkelio stotį, lakstė, kaip paslūtę...

Pajutau pavojų gyvybei, nes jau seniai į mane vietos komunistai šnairavo. Sėdau ant dviračio ir,

aplenkdamas geležinkelio stotį, parskubėjau pas žmoną ir dukreles. Pasakiau, kas dedasi Kuktiškės. Kadangi buvo kalbama apie artėjančią rusų-vokiečių karą, nutariau pasitraukti į nuošalesnę vietą, pas tetą Saldutiškio parapioje. Į Kuktiškės grįžau karui prasidėjus. Kaip kartais nuojauta nemeluoja, - baigė pasakojimą Edvardas.

Įsibėgėjęs traukinys trumpai stabtelė Ducherow'o stotelėje, pasiima jo laukiančius civilius keleivius ir vėl įsismagina Pietų kryptimi. Tai vienur, tai kitur, pro debesų tinklą švysteli ilgos prožektorių šviesos, ieškamos prieš lėktuvų. Vagone ramu, tiktai ratų bildesys ir snaudžiančiųjų knarkimas girdisi. Išsitiesiam ir mudu šalia kitų.

Vidurnaktyje traukinys sustoja didelėje Pazevalk'o stotyje. Mes privalome išsikelti iš vagono ir susikraustome į stoties laukiamąjį. Čia daug civilių žmonių ir kareivių. Civiliai su įvairiais ryšuliais ir lagaminais. Šalia vokiečių kalbos girdėti ir kitakalbų. Klausomės, ar neužgirsime lietuviškai kalbančių. Mūsų visa grupė susimetam arčiau didžiojo išėjimo.

Stoties pastatas buvusių bombardavimų gerokai apgriautas. Nuo sprogimų išbyrėjo langų stiklai, iš lauko pusės uždangstyti brezentu, viduje plevėsuoja ilgos, stiklo apsauginės popieriaus klijuotės. Sienos, kaip ir Swinemunde's geležinkelio stotyje, apklijuotos įvairiais spalvotais propagandiniais, karo pergalę skelbiančiais, lipiniais. Iš aukštai palubėje kabančių didelių, puikių, ornamentais išpuoštų šviestuvų, žemyn krenta blanki elektros šviesa. Perone nesustodamas pradunda traukinio sąstatas.

Sukaukia oro pavojaus sirenos. Įsakymas - skubiai visiems apiešti stotį! Skubame į nepertoliausiai esamas slėptuves. Stoties policija ir geležinkelio pareigūnai, ragina skubėti, civiliams leidžia pasiimti tik po vieną rankinį nešulį.

Moterys nešasi mažus vaikus, didesnius vedasi, senesnieji neskuba, kiti nepajėgia... Tolumoje girdisi artėjančių lėktuvų garsus ūžimas, prožektorių šviesos raižo nakties tamsą, ieško prieš lėktuvų. Vos spėjam pasiekti giliai po žemėmis įrengtą slėptuvę, prabyla priešlėktuvinė, ir pasigirsta ant miesto išmetamų bombų sprogimai. Slėptuvė - šalia dideliais medžiais apaugusio parko. Įrengta panašiai kaip Heksengrunde, su keliais, žemyn nusileidžiančiais įėjimais ir išėjimais. Viduje ilgi koridoriai ir šalia jų - įvairios paskirties kambariai, sanitarinė ir priešgaisrinė apsauga. Čia, atrodo, gali tilpti keli šimtai žmonių.

Oro pavojui praėjus, grįžtam atgal į stoties laukiamąjį. Žmonės džiaugiasi laimingai grįžę prie savo paliktų daiktų. Sėdasi ir laukia jiems skirto traukinio, išsiganę vaikai apimsta ant motinų rankų. Perone girdisi skardūs švilpukai, garvežio ūkavimas ir stumdomų vagonų tarškėjimai. Viename kampe nenumaldomai verkia vaikas. Elektros šviesa glosto žmonių pavargusius veidus. Sugulam ir mes ant pasieniais esančių medinių grindų, kiti - šalia jų, ant cementinių grindų.

Pro plačią varstomą duris į vidų veržiasi drėgna nakties vėsa. Dar viena vargana naktis slenka į praeitį. Snaudžiu, bet pasąmonėje, rodos, girdžiu varstomų durų gurgždėjimą, perone manevruojančio traukinio garsus ir pro šalį praeinančių žmonių žingsnius. Šalia manęs, kuprinę po galva pasikišęs, visu ilgiu išsitiesęs, pučia, kaip reikia, Desantininkas. Laimingas jisai, - galvoju, - visada ramus, santūrus, nesiskubina, viską daro apgalvotai, neatlaidus - jei kas jį užspiuola.

Aušta balandžio 5 dienos rytas. Pro apdaužytus langus į vidų veržiasi palkšva šviesa. Kažkur pastato palėpėje girdisi balandžių burkavimas. Kampe, trumpai nutildamas, tebeverkia vaikas. Tikriausiai, serga.

Iš stoties tarnybinio kambario sklinda tranki vokiškų maršų muzika. Atvyksta Raudonojo Kryžiaus tarnyba ir atneša didelių pieno bidonų kavos ir skanios, garuojančios žirnių sriubos. Dalina visiems - civiliams ir kareiviams, vyrams vienoje eilutėje, moterims kitoje. Visi noriai veržiasi prie kavos ar sriubos. Tvarą prižiūri vyresnio amžiaus moterys ir kareiviai. Gauname ir mes seniai ragautos, skanios žirnių sriubos ir kvepiančios, juodos kavos. Atsigauname.

Vienas iš naujai atvykusių, raišas, eina pasiramsčiuodamas lazda, ant pečių užsimetęs nešasi akordeoną, laisva ranka tempia didoką ryšulį. Jam padeda šalia jo einanti labai sulysusi, vidutinio amžiaus moteris ir kažką piktai ir priekaištaujančiai kalba slavų kalba. Vyrai sustoja ties mūsų grupe, spokso į ant mūsų uniformų esančius tautinius skydelius. Staiga nusiima nuo pečių akordeoną ir darytyai vokiškai taria arčiausiai prie jo esančiam Albertui: "Imk, man jisai neberekalingas!" Užsimeta ant pečių ryšulį, nusišypso moteriškai ir mums, ir abu nueina prie kartu su jais atėjusios grupės.

Albertukas stovi, laikydamas akordeoną, šypsosi ir dėkoja, dėkoja vokiškai nepažįstamam geradariui. Galop susipranta, iš kišenės ištraukia dvidešimties markių banknotą, pasiveja nueinantį ir duoda jam į rankas. Taisi krato galvą, neima ir pirštu rodo į mūsų skydelį, atsigręžęs pamoja mums ranka, ir nueina kartu su m...

terimi.

Džiaugiasi Albertukas, gavęs netikėtą dovaną. Tai jo svajonė! Žinome, kad jis muzikos mėgėjas, gimnazijoje būdamas jau grojo, džiaugiamės mes visi, ypač jaunieji. Stebisi ir Gefreiteris su Varnage, nedraudžia jį turėti.

Septintą valandą rikiuojamės ir paliekam geležinkelio stotį, žygiuojame į komendantūrą. Gražus Pazevalk'o miestas, išsiplėtęs tarp neaukštų kalvų, apsuptas žaliuojančių sodų ir parkų. Seni gatvių mūro pastatai, raudonais čerpių stogais, aukštakabštė bažnyčia, gražūs gyvenamieji namai dvelkia sena praeitimi. Nemažas pramonės miestas, geležinkelio Berlynas-Stralzundas mazgas. Atrodo, skaudžiai paliestas buvusių prieš bombardavimų nes vietomis stūkso pastatų griuvėsiai. Kai kurios gatvės užtvirtos važiuočių judėjimui. Aukštesnėse vietose, medžių maskuotėje budi priešlėktuvinių pabūklų įgulos. Nemažai požeminių slėptuvių. Gatvėse judėjimas gyvas, daugumoje moterys, nemaža ir uniformuotų Reicho darbo tarnybos ir kareivių. Parduotuvės atidarytos. Atrodo, kad žmonių gyvenimas dar nėra skaudžiai paliestas karo audros.

Mes einame rikiuotėje, veda Varnagė. Smagu žingsniuoti lygia miesto gatve! Praeiviai sustoja ir klausinėja mūsų, kas mes esame, iš kur ir kur einame. Rikiuotę seka vaikai, ir jie koja kojon eina šalimais šaligatviu. Ant peties persimetęs, tempia akordeoną Albertukas, jo kuprinę neša Pranas, jo brolis. Graži, saulėta diena. Prie namų ir skveruose žydi tulpės, žieduojasi alyvos, švilpauja špokai inkiluose. Šilta, o taip neseniai sniegas ir žvarbus vėjas pūtė į mūsų veidus ir stingdė sąnarius.

Pasiekę miesto komendantūrą, apsistojame prie jos esančiame sode lyje. Komendantūros prausykloje ramdam apyšilčio vandens, apsiprausiam, apsisuktam suželsias barzdas, kas turim - pasikeičiame apatinius baltinius, utėlėtus išmetam. Pasijaučiame, kaip naujai užgimę.

Šalia komendantūros plati, graži, medžiais išpuošta gatvė, atrodo dar bombų nepaliesta. Antroje pusėje puikuojasi keliaukščiai namai ir tarpe jų - plačiais langais kelios parduotuvės. Liudas ir Albertas nueina į jas pasižvalgyti, esą už kuponėlius galima gauti maisto produktų. Vytaui, Vanagui ir Klemui duodu po kelis kuponėlius, - grįžta, gavę po du kepalikus duonos.

Albertas už markes gavo nusipirkti foto aparatui filmą. Aparatą jis įsigijo dar būnant Rahmelyje iš civilių lenkų, mat, jis gerai kalba lenkiškai. Tai vienintelis iš mūsų grupės turintis foto aparatą. Susimetam grupę anykštėnų ir nusifotografuojam.

Gatvėje gyvas žmonių ir įvairių važiuočių judėjimas, matosi ir arkliais traukiamų vežimų, besievakuojančių nuo fronto. Tikriausiai jų tarpe yra ir mūsų tautiečių...Prie komendantūros atvyksta būrys Wehrmacht'o karių ir apsistoja šalia mūsų sode lyje. Jie irgi atrodo apšę ir suvarę. Jie su ginklais, mes be. Iš jų sužinome, kad sąjungininkai plačiu frontu nesulaikoma puola. Bolonijoje pralaužė Gotų įtvirtinimus ir pasiekė Po upę. Vokiečiai, kaip jau įprasta, sakosi "plainingai pasitraukė" į gynimosi pozicijas.

Sode lyje, tarp pavasariu alsuojančių medžių - rami užuoveja. Albertukas išmėgina akordeoną, pasigirsta lietuviškų dainų melodijos. Susiburiam arčiau ir užtraukiam: "Ant kalno mūrai, joja lietuviai!"

"Štai ir prijoju uošvės dvarelį", - veda Adomas, o mes jam pritariam, net krūtinės kilnojasi. Smagu! Adomui padeda Skrebutis, skamba punktas po punkto. Daina aidi nuo komendantūros rūmų iki gatvės namų.

Ir taip daina po dainos. Praeiviai sustoja ties sodelio tvora, klausosi ir šypsosi, ploja, kaip koncertų salėje, moterys mojuoja rankomis. O mes - "Į kovą, Aukštaičiai, į kovą Žemaičiai, į kovą visa Lietuva!"

Iš komendantūros pastato pasirodo pagyvenusio amžiaus karininkas, kapitono laipsnyje. Sustoja atokiau ir klausosi. Mums baigus dainuoti, prieina prie mūsų, apžvelgia visus nuo galvos iki kojų ir ištaria: "bravo, bravo Litauer, bravo!" Išsiima iš munduro kišenės pokutį cigarečių ir padalina visiems. Šalia stovinčiam Albertukui suploja per petį, mosteli ranką prie kepurės ir, sušukęs "Heil Hitler," - nueina. Atokiai stovintieji Gefreiteris ir Varnagė šypsosi kaip niekuomet. Patenkinti jie, ir mes, kad galime savo dainą palengvinti su daina ir su ja atkreipti kitų dėmesį. Gefreiteris norėtų, kad kartu su juo dar padainuotume "Augo girioj ažuolėlis", - sutariam, kad kitą kartą.

/bus daugiau/

IŠ LIETUVIŲ TAUTOSAKOS:

- Kad dirvoje usnių nebūtų, reikia arti dirvą žagre, padaryta iš Perkūno trenkto medžio, arba nors tokio medžio atplaišą įkišti po žagrę.
- Griausmo sudaužyto medžio skeveldra būdavo užkalama medinei žagrei kylys, tai usnys neauga.
- Kad dirvoje išnyktų usnys, reikia vežant mėsą parišti po vežimu Perkūno trenkto medžio.

NEPRIKLAUŠOMA LIETUVA

Griūvanti Imperija arba jos dekolonizacija

J. J. B.

BENDRAS ISLAMO-MUSULMONŲ ĮTAKOS SFEROS VAIZDAS

Sakoma, kad Romos imperija nebuvo sukurta per vieną dieną, bet jos žlugimas (nuo mūsų kardu) buvo dramatiškas ir gana greitas. Tas tinka ir Maskvos arba "Naujos Rusijos" imperijai... Ji pradeda brąškėti kaip ledas, nors jo kalno matosi dar tik viršūnė. Kuomet sugriuvo Sovietų Sąjunga, ji paliko 89 teritorijas (tarsi ledo gabalus) kurios šiandien siekia daugiau politinės ir ekonominės laisvės. Rusijos intervencija Čėčėnijoje tik įrodo vieną iš daugumos problemų, su kuriomis dar teks Rusijai susidurti netolimoje ateityje. Tose teritorijose randasi apie 200 taip vadinamų "ethnolinguistic groups" arba "etninių grupių", kurios yra išsimitę nuo Baltijos jūros iki Ramiojo vandenyno pakraščiu, su 112 kalbų ir daugeliu religijų. Iš 89 teritorijų, 21 yra oficialiai pagal Rusijos Federacijos konstituciją, pripažintos kaip autonominės, t.y., kur Rusija nustato užsienio politiką ir jų apgynimo išpaieigijimus. ČECENIJOS Respublika yra tik krašutinis pavysdys DEKOLONIZACIJOS, kuri, pagal ekspertų lūdimus, tik prasidėjo ir gali tęstis dešimtmetį ar kiek ilgiau. Ji, kaip ir Lietuva, paskelbė savo nepriklausomybę 1991 m., kurios Rusija nenori pripažinti.

Tuo tarpu kitos autonominės respublikos pasirašė sutartis su Maskva, pvz., Tatarstanas (Totorių respublika) 1992 m. pasiskelbė beveik nepriklausoma nuo Maskvos, bet pagal sutartį jai buvo leista valdyti ekonomijos ir mokesčių srityse, o Maskva prisiėmė pagrindinę atsakomybę už jos apgynimą ir užsienio politiką.

Kitos, ypač alyva turtingos respublikos, kaip pvz., Baškortostanas pasirašė tarpusavio sutartį šią vasarą maždaug panašią į Tatarstaną. Kelios iš kitų respublikų, kaip Udmurtia ir Š. Osetija (sen. G-Alanai ar Galindai) bando išsikvoti panašias sąlygas. Tačiau šios sutartys suteikia daug galvos skausmų Maskvai, nes juo daugiau laisvės šios respublikos gauna, tuo mažiau mokesčių ir natūralinių išteklių (kaip alyvos) jos jai atiduoda. Taip Rusija tampa ir vėl ubagiškesnė, gal daugiau nei prieš arų ar komisarų.

Nežiūrint šių visų negalavimų, B.Jelcinas pareiškė: "There is no more danger of Russia's disintegration". Bet Ingusetija ir Dagestanas, abu Čėčėnijos kaimynai, yra labai pasipiktinę Maskvos išsikimimu į šios reikalus. Kitos respublikos tik laukia progos, pvz., net tolimų Rytų vadovai grąšina atsiskyrimu ir sukūrimu "Far eastern states", norėdami steigti Azijos - Pacifiko srities prekybos sferą. Jie skundžiasi, kad Maskva iš jų "melžia" mokesčius ir gamtos turtus, niekuo už tai neatsilygindama: "Our relations with Russia (Federation) are beginning to break up all on their own", pareiškė Victor Ishayev, Khabarovsk teritorijos, netoli Kinijos sienos, gubernatorius.

Kad geriau supratus KODĖL ir KAIP vyksta carų imperijos disintegracijos bei dekolonizacijos procesas, tenka ją padalinti į svetimų jėgų veikimo sferas ar jų įtakos dalis.

Musulmonų įtakos sfera

Dauguma yra susipažinę su taip vadinamu "Arabų pasauliu", kur 20 kraštų apima apie ketvirtadalį pasaulio, bet juos jungia bendra kalba, religija ir istorija. Lygiai taip galima kalbėti ir apie "Turkų pasaulį", nors dauguma jo dar yra prisilęgta ledo kalno (Rusijos). Vienintelis turkiškai kalbantis ir gerai žinomas kraštas yra Turkija, su apie 60 mil. gyventojų, kurių protėviai prieš 1000 metų radosi kur Europa jungiasi su Viduriniais Rytai. Iš tikrųjų turkai (Otomano imperija) valdė didelę dalį arabų pasaulio iki jos subyrėjimo vos prieš 75 metus. Tačiau jie nevaldė kitos likusios dalies, kuri randasi į rytus ir šiaurę nuo Turkijos (Kaukazo kalnuose) bei Vidurinėje Azijoje.

Nuo Azerbaidžano ir Turkestano iki Kazachstano (ne "kazokų"), Uzbekistano ir Kirgizijos (žiūr. žemėlapi), apie 40 mil. kalbančių panašią į turkų kalbą, gyventojų, pradeda iškilti iš po ledo kalno (Rusijos "iceberg"). Kadangi jie yra mažiau turtingi nei baltai ar ukrainiečiai, yra daugiau konservatyvūs, todėl ir jų išsilavinimo procesas yra lėtesnis. Be to, rusų maskolių kolonistai yra užėmę jų didesnius miestus. Tačiau "nesustabdyti upės bėgimo" nors ji tekėtų ir pamažu... Turkijos televizija, kaip Suomijos Estijoje (anksčiau), labai paveikia jų atgijimo dvasią, tarsi kaip kitų musulmonų Čėčėnijoje ar Tadžikijoje. Dar neaišku, kaip giliai Turkija yra įsivėlus (ar išsivėlus) į šią sferą.

vėl) ir šių kraštų atgimimą, bet dauguma jos šalininkų linki jai sėkmės, darant itaka šiuose naujai atgimstančiuose kraštuose. THE GAZETTE (dec.9, 94) apie tai taip išsireiškė: "Turkish temptations: Ankara sees rise in influence in Soviet Muslim republics".

a. Centrinės Azijos respublikos

Ten randasi penkios respublikos: Kazachstanas (didžiausia plotu, ne gyventojais), Uzbekistanas, Turkestanas ir Kirgizija. Pagal įvairius davinius jų plotas ir gyventojų skaičius maždaug taip atrodo: **Kazachstanas** - antras po Ukrainos javų produkcija ir alyvos rezervais. Gyventojų - 16,5 milijono. Iš jų 41% rusų, 36% kazachų. Kazachai pasirodė 15 šimt. kaip turkų ir mongolų gentys. Rusai juos užvaldė 1731 m. Sukilimas 1916 m. nepavyko. Buvo brutaliai numalšintas.

Kirgystanas - kalnų kraštas, kuriame augina javus, cukrų, "cotton" kasa anglis ir alyvą. Gyventojų 4,4 mil. 54% kirgų, 15% rusų. Jie giminingi turkams, gyvena laisvi iki 19 a.vidurio, o paskui derlingose vietose apsigyveno rusai.

Tadžikistanas - 5,1 mil. tauta, kurios gyventojai Sunni musulni - sudaro 90%. Tautybių atžvilgiu - 59% tadžikų, 23% uzbekų, 11% rusų ar ukrainiečių. Tadžikai yra persų giminės tauta, kurie islamo religijos įtakoje atsikėlė čia gyventi. Jie pasiskelbė autonome respublika 1924 metais ir įteisino pilną respubliką 1929 m.

Turkmenistanas - didžiausią jos dalį užima KaraKum dykuma. Bet ten yra dideli ištekliai alyvos ir gazo. Gyventojų - 3,6 mil.: 68% turkmenai (Sunni Muslims), kurie yra išsibarstę po Syrija, Iraną, Turkiją ir Afganistaną. Rusai juos paverge 1881 m.

Uzbekistane gyventojai užsiima ryžių, vaisių, vyno ir šilko gamyba. Gyventojų - 19,9 mil. Iš jų 69% uzbekų ir 11% rusai. Uzbekai yra kilę iš mongolų ir turkų genčių, kurios atsikraustė į slavų kraštus viduramžiais. Rusai juos užkariavo 1976 m.

Be čia suminėtu tik 5 respublikų, į rytus nu Uralo kalnų, Azijoje ir Siberijoje) randasi dar apie 50 kitų, taip vadinamų "etninių ar tautinių vienetų - grupių", bet čia per ilgai būtų apie juos kalbėti.

b. Kaukazo srities (pietinės Rusijos) respublikos

Šioje pusėje Uralo kalnų, arba Europoje, randasi apie 35 "ethnic or national entities". Trumpai pažvelgsime tiksliai į tas, kurios siekia nepriklausomybės ar tokomis jau pasiskelbė, kaip pvz., Čėčėnija ir kitos musulmonų įtakoję esančios teritorijos:

Šiaurinėje Kaukazo kalnų pusėje randasi šios teritorijos: **Čėčėno-Inguš**: sostinė Grozny, apie 1,3 mil. gyventojų. Dauguma abi laiko ta pačia gentimi, nes praktikuoja tą pačią musulmonų religiją ir yra natūralūs kaimynai. Manoma, jie kilę iš etruskų.

Kabardino-Balkaria (nėra davinys); sostinė - Nalchik. **Š. Osetija**, atversti į krikščionybę; sakoma atėję iš Persijos.

Dagestanas - sostinė Makhachkala.

Pietinėje Kaukazo kalnų pusėje randasi **Gruzija** (Georgia) ir **pietinė Osetija**: sostinė Tiflis, 69.000 kv. km., 5mil. 396 tūkstančiai gyventojų.

Armėnija: sostinė Yerevan, 30.000 kv. km., 3 mil. 304 tūkstančiai gyventojų.

Azerbaidžanas: sostinė -Baku, 86.000 kv. km. plotas, 7,020,000 gyventojų.

Kitos mažesnės, kaip Abkhasia, yra: Balkar, Kabardin, Kalnyk ir t.t.

c. Vidurinės Rusijos musulmonai

Kalba eina apie Tatarų (baltųjų bulgarų) autonominę respubliką su sostine Kazan, ir apie 4 mil. gyventojų, kuri neseniai pasirašė prekybos sutartį su Lietuva. Aplink juos randasi kitos autonominės respublikos, kaip pvz., Mordovijos, Mari, Udmurt, Chuvachi, Baškirų ir t.t.

Truputis jų istorijos. Apie juos jau buvo kalbėta keliose vietose (ž. "NL"), bet gal tada mažai kas suprato jų svarbą ir įtaką vidurinės Volgos srityje. Jie gyvena Rytų galindų teritorijoje ir pati tauta arabų buvo vadinama "Baltaisiais Bulgariais", su sostine Bolgari (Šventu miestu), nuo bronzos amžiaus.

VIDURINĖS RUSIJOS MUSULMONAI

Tas vardas Katalonijos 13 a. atlase rašomas lietuviškai: Baltachinta - Balta Šventa. Tai dabartinis Uspenskoje arba Bulgarskoje kaimas, prie Volgos.

Kuomet arabų ambasadorius Susan al Rasi, 922 m. gegužės 12 d. atvyko iš tolimo Bagdado, jis savo svitoje turėjo ir istoriką IBN FADLAN, kuris pastebi, jog Baltašventos karaliaus tėvas dar buvo Arijų tikybos. Geografas ISTARKI pažymi šalia Šventojo miesto buvus ir kitą, vardu SUVARA. Gi jų lietuviškumas yra neabejotinai nustatytas ne tik archeologija, bet ir istoriniais dokumentais, pvz., Bohušo disertacija (A.N.G.S., p. 317): "Bilgorodo totorių (tatar), gyvenančių miškuose, tarpe buvo kalbėta panašia į lietuvių - kalbą". Iki 18 š. vidurio jie dar gyveno palyginti visai nepriklausomai. Rusų dvarininkams pradėjus įsikurti jų žemėje, jų tautos vadas PAGAČIU-VYS (Pugačiovas, pabėgęs katorgininkas, nuteistas už "maištą") suorganizavo tuoj po pirmo Lietuvos padalinimo 1773 m. masinį Pavolgės sukilimą, kurio metu tie Rytų Galindų palikuonys savo vėliavose iškėlė mūsų baltą Vyties kryžių raudoname fone.

Kitas arabų geografas IBN HAUQUAL, kuris irgi atvyko į Bulgar ("bug" ar "bog" reiškia Šventas intakas, tas pat ir sanskrito kalba) miestą apie 921 ar 922 metus, po dviejų mėnesių trukusio karavano (iš 5000 žmonių ir 3000 arklių) apie 1500 mylių iš Choremn, kad pamatytų, kaip prekiaujama pas AISČIUS (rasėnūs) arba "baltus bulgarus". Tada pats Baltašventos miestas buvęs aptvertas siena su bokštais, turėjęs pirių ir saunų tiek, kad galėjęs lengvai apūpinti apie 10,000 pirklį...

Jau tuo laiku arabų (islamo) itaka buvusi tokia didelė, kad lankantis istorikui IBN FADLAN pas Baltašventosios karalių (922 m.), kaip jis sako, šis priėmęs kalifo protekciją ir net pakvietęs iš Bagdavi siuvėją, kad šis jį mokyty Koraną. Tuo laiku Bolgar (Baltasventa) buvo tikras kailių Eldorado (tarsi Hudson Bay Kanadoje) G a r d a - r i k ė j e . Arabai pirkliai nebuvo įleidžiami toliau į šiaurę...

Tatarstanas šiandien. Totorių respublika prie vidurinės Volgos yra pats šiaurinis islamo įtakos avangardas. Ji yra viena iš 16 autonominių respublikų ir kartu su Čėčėnija pasiskelbė nepriklausomomis, ar bent atsisakė pasirašyti sutartį su Nauja Rusija. Tai turtingas alyvos ištekliais kraštas, truputį didesnis nei Nova Scotia, apie 800 km. į rytus nuo Maskvos. Apie pusę gyventojų yra musulmonai ir naudoja panašią į turkų kalbą (arabų) su savu raštu (bet kirilikos raidėmis), prisitaikant kai kuriuos naujus ženklus, pvz., K-kh, F-gh, Y-wooh, kurie maždaug atitinka arabų kalbos garsams.

1992 m. buvo pravestas referendumas dėl nepriklausomybės, kur iš 60 rinkiminių sričių 5 balasavo 70% už, dvi 90% už nepriklausomybę, ir t.t. Jelcinas

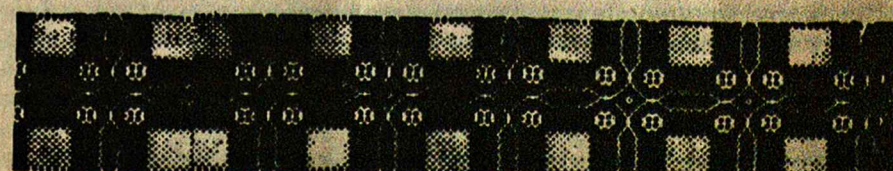
Jelcinas juos prikalbėjo pasilikti Naujos Rusijos Federacijoje, bet suteikė daug lengvatų tvarkytis vidaus reikaluose. Nors Tatarstanas buvo 1552 m. užkariautas Ivano Baisiojo po 200 metų mongolų valdymo, Nigmedzianov Mahmud (jų etnologas ir ekspertas) išsireiškė, kad nei eams, nei komisarams nepasisekė išrauti 1000 metų senumo kultūrą iš totorių tautos: "I think 200 years of Mongol yoke had less effect on this nation than 50 years of Stalin's yoke".

Tatarstanas bando sustiprinti ryšius su Vidurio Azijos, taip pat musulmonų respublikomis, su Turkija ir net su Lietuva... (gal prisimena, kad jie yra galindų palikuonys!). Tatarstanas yra antras didum iš 16 autonominių respublikų, kai tuo tarpu Čėčėnija yra mažiausia. Abi kartu apima tik 5% visos Rusijos gyventojų (iš 145 mil. gyv., su 17 mil. kv. km.) ir tik 3% teritorijos, tačiau jos suteikia vilties (dvasinio ryžto) kitiems dar mažesniems siekti nepriklausomybės, pvz., 150,000 abkazių nori išsivaduoti iš Gruzijos kontrolės, kartu su pietų osetais (apie kuriuos daug buvo rašyta). Abakzia atnaujinu šį mėnesį (gruodžio, 94) nepriklausomybės paskelbimą, bet Eduard Ševardnacė (buvęs sovietų užsienio reikalų ministras, dabar Gruzijos valdytojas) pareiškė, kad tai yra "an irresponsible act by a bunch of political adventure-seekers... Georgia has the full right to use every means to restore its national sovereignty on its entire territory".

Atrodo, kad šiandien "territorial integrity" ir "inviolability of national borders" tapo nepažeidžiamais šventais išsireiškimais, nežiūrint KAIP ir KADA tos teritorijos buvo užkariautos dabartinių valdovų. Gal geriausias to pavyzdys yra dabartinė Čėčėnija, kuri tik vardu priklauso Rusijai... Kitas sloganas, tai kad "niekas pasaulyje nepripažino Čėčėnijos nepriklausomybės ir, atrodo, jos greitai nepripažins". Kodėl to negali nors morališkai padaryti Lietuva? "Even the Russians themselves know they are a country of swine" - kaip išsireiškė vienas Čėčėnas vakarų reporteriui. Su kiaulėmis reikia elgtis kiauliškai!

Sergei Stepashin, rusų counter-inteligencijos tarnybos direktorius, taip išsireiškė (The Gazette, Dec. 21,94) dieną prieš tai ant televizijos: "The mercenaries-including mujaheddin fighters from Afghanistan and snipers from Latvia - were fighting against Russian troops in Chechnya". Lietuva, atrodo, neturi nei moralinės, nei politinės drąsos padėti Čėčėnijai (gal Rusijos dujos ir alyva bus pigesnės?).

(Bus daugiau)

Lietuvių Namų Žinios

• LN vasario 19 d. sekmadienio popietėje dalyvavo 203 žmonės. Svečių knygoje pasirašė lietuvių evangelikų liuteronų išeivijos vyskupas Hansas Dumpys, atvykęs iš Čikagos. Pranešimus padarė ir su svečiais supažindino LN Slaugos Namų pirm. J.V.Šimkus.

• NL VYRŲ BŪRELIO metinė puota- balius rengiama balandžio mėn. 1 d., Vytauto Didžiojo Menėje. Karšta vakarienė su vynu ir pyragais, programa su šokių muzika maloniai nuteiks svečius. Gros Valdo Ramanausko ir Vaclovo Povilonio muzikinis duetas.

Stalai rezervuoti. Dėl bilietų prašoma kreiptis į LN vedėją D.Sysak tel: 532-3311, į T.Stanulį - 231-3000, A.Sukauską - 614-7739 ar E.Bartminą - 249-0490.

• LN metinis susirinkimas vyks sekmadienį, balandžio mėn. 2 d.,

LN nariai, kurie 1994 m. eigoje pakeitė savo gyvenamą vietą, prašomi pranešti naują adresą LN administracijai tel: 416-532-3311.

• Sekmadienio popiečių metu parduodami iš Lietuvos oro paštu gaunami dienraščiai.

Norintieji išsinuomoti ar įsigyti lietuviškų video juostų, prašomi skambinti tel: 762-5419 arba 769-1266.

TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ ŠVIETIMO FONDAS SKIRIA STIPENDIJAS

Stipendijų tikslas: remti studijuojanti jaunimą, skatinti premijomis lietuvių kalbos ir kultūros pažinimą, ugdyti jaunosios

kartos dalyvavimą visuomeninėje- kultūrinėje veikloje ir remti visa tai, kas tarnauja lietuvių išeivijos siekiams.

Kaip skirstoma:

Komisią, skirstydama stipendijas, atsižvelgs į šias sąlygas: a) turi būti lietuvių arba lietuvių kilmės, b) studijuojantieji aukštesniosiose mokslo institucijose, c) Vasario 16 Gimnazijos mokiniai, d) lituanistinių kursų ar institucijų studentai, e) lituanistinių mokyklų mokytojai bei studentai, studijuojantys lietuvių kalbą ir jos dėstymo metodiką.

Prašymą rašant, reikia duoti kuo daugiau žinių apie save, studijas, pažymius, lietuvišką veiklą, dalyvavimą lietuviškose organizacijose, anksčiau gautas stipendijas ar premijas.

Smulkesnės informacijos galima gauti: 1573 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A6, Canada, darbo valandomis tel: 416-532-3311, kitu laiku - į Kęstutį Raudį, tel: 416-239-7040

Prašymus pristatyti iki 1995 m. kovo mėn. 20 d.

Stipendijas bus įteikiamos metiniame Toronto Lietuvių Namų susirinkime balandžio mėn. 2 d. Jeigu gavusieji galės dalyvauti, prašomi pranešti. Inf.

• VILNIAUS Krašto Lietuvių Sąjunga vasario mėn. 24 d. surengė dr.Br. ir Živilės Makauskų paskaitą, tema "Lenkų Kultūrinis ir Ekonominis Veržimasis į Vilniaus Kraštą".

• KANADOS LIETUVIŲ MUZIEJUS ragina visus aplankyti naują parodą nuotraukų bei suvenyrų iš "DP" stovyklų laikotarpio ir Suvalkų Trikampio lietuvių veiklos.

Lankymo valandos: sekmadieniais 10:30 v.r. - 8 val.v., o pirmadieniais nuo 1 val.p.p. iki 8 val.vakaro.

DIPLOMATŲ PRIĖMIMAS VASARIO 16-TOSIOS PROGA

Nuotraukos T.Stanulio

Mint 1-ąją Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą, VASARIO 16-tosios 77-tąją sukaktį, Lietuvos generalinis konsulas Haris Lapas su žmona Gražina surengė diplomatų priėmimą Toronto, Ontario Klubo patalpose, vasario mėn. 16 d.

Priėmimo dalyvavo šių 19-kos valstybių konsulai: JAV, Prancūzijos, Vokietijos, Lenkijos, Norvegijos, Danijos, Olandijos, Estijos, Latvijos, Austrijos, Brazilijos, Portugalijos, Kinijos,

Lietuvos Generalinis Konsulas Haris Lapas nuoširdžiai dėkoja "Paramos", "Prisikėlimo" P-jos ir "Talcos" Kredito kooperatyvams už finansavimą diplomatinio priėmimo Vasario 16-tąją dieną. Jis taip pat išreiškia padėką už talkininkavimą Linai Paulionytei ir Ramunei Gaižutytei.

Dainuojančių Lietuvos Partizanų grupė ŠILAS kovo mėn. koncertuoja JAV-se ir Kanadoje.

Vienetą sudaro 8 dainininkai-dainininkės. Tai DZUKIJOS ir SUVALKIJOS buvę partizanai- nės, kai kurie jų kalinti lageriuose 26-rius metus.

Kovo 21 d. jie koncertuos LIETUVIŲ NAMUOSE, kovo 22 d., trečiadienį,

Ukrainos, Filipinų, Graikijos, Rumunijos, Mali ir Olandijos.

Taip pat savo atsilankymu pagerbė Vasario 16-tąją Ontario Pilietybės min. Elaine Ziemba, Ontario parlamento pirm. David Warner, Toronto miesto tarybos narys Chris Korwin Kuczynski. Dalyvavo ir Kanados verslininkai, prekiaujantys su Lietuva, įvairių tautybių organizacijų atstovai, kartu su lietuvių bendruomenės įvairių organizacijų atstovais bei lie-

7 val.v. PRISIKĖLIMO P-jos Parodų salėje vyks susitikimas su visuomene.

Vida IBIANSKIENĖ yra Lietuvos Tautodailininkų Sąjungos narė, baigusi Dailės Akademiją, per 33 metus dirbo pedagoginį darbą ir pamėgusi dailę, yra sukūrusi visą eilę Lietuvos gamtovaizdžių ir architektūrinių peizažų. Viešėdama Montrealyje, prižiūri savo globėją ir laisvą laiką pasiskiria tapybai.

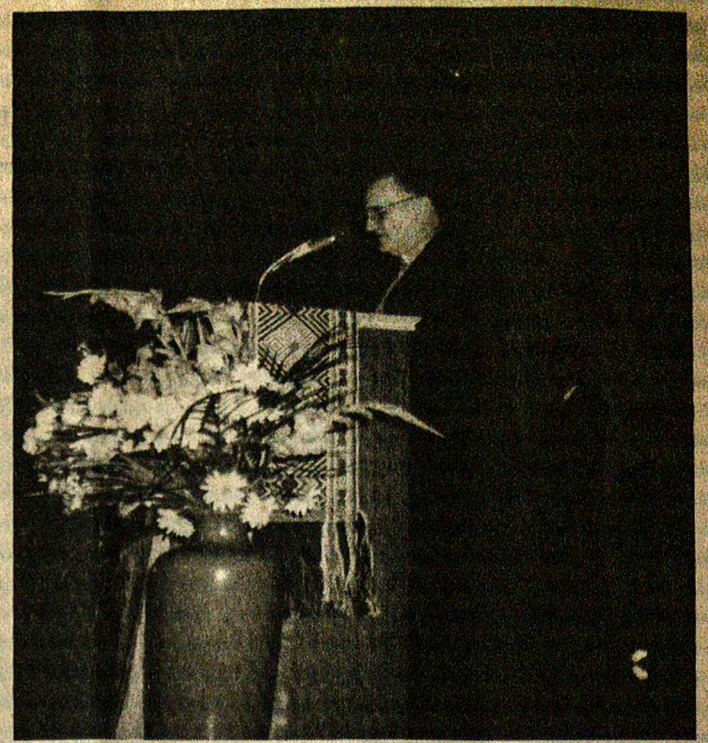
š.m. kovo mėn. 19-20-21 d.d.LIETUVIŲ NAMUOSE, Toronte vyks jos darbų paroda. Maloniai kviečiami apsilankyti.

Vasario mėn. 22 d. - skautybės įkūrėjo lordo Baden Powell gimimo diena. Ta proga Toronto skau-

Kairėje: Lietuvos Gen. Konsulas Haris Lapas ir Ontario Pilietybės min. Elaine Ziemba taria sveikinimo žodį.

Dešinėje: Vysk. Ansas Dumpys, sukalbėjęs invokaciją minint Vasario 16-tą Anapilio salėje, Mississauga.

Nuotr.: T. Stanulio

tuviškųjų institucijų vadovais.

Gausius svečius pasveikino gen.konsulas Haris Lapas, priminęs, kad Lietuva jau yra Europos Tarybos narė ir kad daromos pastangos tapti pilnateise NATO nare. Jis taip pat kvietė Kanados verslininkus investuoti Lietuvoje. Min. Elaine Ziemba prisiminė Ontario lietuvių bend-

ruomenės įnašą, atstatant antrą kartą Lietuvos Nepriklausomybę, perdavė premjero Bob Rae sveikinimus ir patvirtino, kad Ontario valdžia konkrečiai stengiasi paremti Lietuvą.

Išlaidas tokio iškilmingo priėmimo padengė PARAMOS, PRISIKĖLIMO P-JOS, TALKOS kredito kooperatyvai ir kviestųjų lietuvių aukos.

tininkės ir vyr.skautės su-eigoje pravedė susikaupimą.

Paskutinėje skautininkų ir vyr.skaučių sueigoje Lietuvos buriuotojams, aplaukiems Horno Ragų paremti, nupirka jų pagamintų marškinėlių ir suaukšta iš viso \$64.

• Vasario 16-tosios proga, KLB tradicinė Kultūrininko Premija paskirta rašytojui Juozui KRALIKAUSKUI.

Jis- originalaus stiliaus kūrėjas, gerai žinomas savo istoriniais romanais. 1972 m.jis buvo laimėjęs literatūrinę VINCO KRĖVES premiją už savo istorinį romaną VAIŠVILKAS.

Premija, kaip žinoma, įsteigė Lietuvių Akademijos Sambūris Montrealyje.

NUMATOMI RENGINIAI:

• Balandžio mėn.8-9 d.- Filatelistų paroda "Prisikėlimo" P-jos salėje. Rengia Toronto Lietuvių Filatelistų Sąjunga.

• Balandžio 23 d.- Velykiniai pietūs Lietuvių Namuose. Rengia LN Moterų Būrelis.

• Balandžio 30 d.- ATŽALYNŲ popietė Lietuvių Namuose. Rengia šio ansamblio valdyba.

Rašytojas Juozas Kralikauskas

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	IMA:
6.25% už 90 dienų term. indėlius	už asmenines paskolas nuo 8.50%
6.75% už 6 mėnesių term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
6.75% už 1 m. term. indėlius	su nekeičiamu nuosimčiu
7.50% už 2 m. term. indėlius	1 metų 9.00%
7.75% už 3 m. term. indėlius	2 metų 9.50%
8.00% už 4 m. term. indėlius	3 metų 9.50%
8.25% už 5 m. term. indėlius	4 metų 9.75%
7.50% už 1 m. GIC mėn. palūk.	5 metų 10.00%
7.75% už 1 m. GIC invest. pažym.	(fixed rate)
8.00% už 2 m. GIC invest. pažym.	su keičiamu nuosimčiu
8.25% už 3 m. GIC invest. pažym.	1, 2 ar 3 metų 7.75%
8.50% už 4 m. GIC invest. pažym.	(variable rate)
8.75% už 5 m. GIC invest. pažym.	Asmeninės paskolas duodame iki \$65,000 ir
4.00% už RRSP ir RRIF ind.	mortgičius iki 75% įkainoto
(variable rate)	turto. Kitos paskolos: (Line
7.75% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	of Credit) ir antrieji
8.00% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	mortgičiai.
8.25% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
8.50% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
8.75% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
4.00% už OHOSP (variable rate)	
3.75% už taupymo sąsk. (gyvybės drauda)	
4.25% kasd. pal. čekių sąsk. virš 10,000	
3.50% už Amerikos dol.kasd.pal.sąsk. (US dol.Sav.Acc.)	

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 100 milijonų dolerių

Kredito kortelė

Nemokama narių gyvybės drauda (taupymo sąsk.) pagal santau-pų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$30,000. Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas.

Gaunama keliionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų (The Co-operators & Blue Cross). Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigų (Wire Transfer) LIETUVA ir į kitus kraštus.

KASOS VALANDOS:

- Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r.-3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniai ir penktadieniai nuo 9 v.r.-8 v.v.
- Šeštadieniai nuo 9 v.r.-1 v.p.p.

BŪSTINĖ: Lietuvių namai -

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 416 532-1149

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414
Anapilyje telefonas: (905) 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniai ir penktadieniai nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniai nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniai nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniai nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniai nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniai nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 6.25%	Asmenines paskolas
180-364 d. term. ind. 6.75%	nuo 8.50%
1 metų term. indėlius 6.75%	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius 7.50%	nuo 8.50%
3 metų term. indėlius 7.75%	Nekiln. turto paskolas:
4 metų term. indėlius 8.00%	Su nekeičiamu nuosimčiu
5 metų term. indėlius 8.25%	1 metų 9.00%
1 metų GIC-mėn.palūk. 7.50%	2 metų 9.50%
1 metų GIC-met. palūk. 7.75%	3 metų 10.00%
2 metų GIC-met. palūk. 8.00%	Su keičiamu nuosimčiu
3 metų GIC-met. palūk. 8.25%	1, 2 ir 3 metų 7.75%
4 metų GIC-met. palūk. 8.50%	
5 metų GIC-met. palūk. 8.75%	
RRSP, RRIF ir OHOSP 4.00%	
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 7.75%	
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 8.00%	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 8.25%	
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind. 8.50%	
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind. 8.75%	
Taupomąją sąskaitą 3.75%	
Kasd. pal. taupymo sąsk. 4.25%	
Kasd. pal. čekių sąsk. iki...2.25%	
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk. 3.50%	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir keliionių čekius (traveler's cheques). Nelname mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (vairias sąskaitas.

AKTYVAI per 56 milijonų dolerių

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

ALTERNATYVINĖ GYDYMO KLINIKA
Bloor West Village
Gydomi ūmūs ir chroniški susirgimai. Pacientai priimami iš anksto susitarus tel: (416)-760-9445. Galima iškviešti į namus.
Darbo valandos: 9:30 r. - 8:00 val. v.
Gydytoja - naturopatė DANUTĖ TURČINSKIENĖ, 256 A Durie St., Toronto, Ont. M6S 3G3

DRESHER

DRAUDA Visi draudos patarnavimai. Lietuvių kalba patarnauja V. Drešeris ir Rima (Petkutė) Drešerienė.	Nekilnojamas turtas Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į Valterį ar Rick Drešerius	Nekilnojamo turto įkainojimas - mortgičių - mokesčių - turto ir kt. Kreiptis į Rick Drešerį
---	--	---

3830B Bloor St. West, Etobicoke, Ontario M9B 1K8
Tel. 416-233-3334, 416-231-2661
FAX 416-233-0285
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniai - 9 v.r. - 5 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas - greitas ir tikslus!
V. Dauginis - telefonas (416) 762-4232
Lilija Pacevičienė - telefonas (416) 762-4232
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
DRAUDA - INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
2 Jane St., Suite 204 (corner of Jane & Bloor St.)
Toronto, Ont. M6S 4W3
Tel: (416) 762-4232, Fax: (416) 762-5588

Leonardas Žitkevičius Vytauto Maželio nuotrauka

Leonardas Žitkevičius

DAINUOJA VELNIAS

Velniai dainuoja, ūžia, šoka,
O angelai tik skristi moka.
Ir tyli angelas kuklus,
O velnias rodo stebuklus.

Tu ji girdi visoj planetoj,
Žavingai skambanti monetoj.
Matai ji žvilgsniuose mergų
Be uodegos ir be ragų.

Jis tau dainuoja mielą melą,
Jisai vynu paverčia smalą.
Ir skrenda angelas kuklus,
O velnias pila tau stiklus.

PILIETIS

Jau seniai esu pilietis naujo krašto.
Aš dėl jo išsižadėjau seno.
Bet senasis vis dar nepaseno,
O naujasis mano tik ant rašto.

Tik į raštą būtent šita (arba kita)
Irašiau aš vardą savo. Gal ir sielą?
Bet ji grįžta į tą šalį mielą,
Į brangiausią, nuo kurios atsiskyta.

JAV-se, Brooklyn'e šiomis dienomis mirė poetas Leonardas Žitkevičius. Buvo gimęs 1914 m. lapkričio mėn. 6 d. Vabalninke, Biržų apskrityje.

Poeziją pradėjo kurti 1927 m. 1934 m. baigęs Biržų gimnaziją, įstojo į VD Universitetą studijuoti lietuvių literatūrą ir lituanistiką. Persikėlęs į Klaipėdą, baigė ten Pedagoginį Institutą ir mokytojavo Trakų apylinkės mokyklose. Atgavęs Vilnių, studijavo toliau lituanistiką Vilniaus Universitete.

1942-44 m. buvo Valstybinės leidyklos redaktoriumi ir Kauno Radiofono literatūros skyriaus redaktorių, organizavo jaunimo radijo valandėles, literatūros ir muzikos montažus.

1944 m. karo grėsmei siaučiant, pasitraukė į Vokietiją. 1947 m. atvyko į New York'ą, kur dirbo Amerikos laikraščio redakcijoje.

Leonardas Žitkevičius yra vienas svarbiausių vaikams ir jaunimui skirtos eiliuotos kūrybos rašytojų ir vienas talentingiausių lietuvių humoristinės poezijos kūrėjų. Grakšti forma ir muzikalumas jo rimtoje, jaunimui ir humoristinėje, švelniai ironiškoje poezijoje yra išskirtini. Įsimintinos knygos - Runcės Dandierino slapyvardžiu pasirašyta "Šilkai ir Vilgai", Balio Pavabalo slapyvardžiu - "Vizijos Prie Televizijos", ir kt. Jis dirbo 16 metų "Darbininko" redakcijoje. Yra gavęs Lietuvių Akademinio Sambūrio VINCO KREVĖS premiją.

JIS TURI PAČIĄ VIS TĄ PAČIĄ

Neprisitaiko jis prie laiko:
Senos mados tebesilaiko,
Kuri išėjus iš mados,
Nors mados grįžta visados.

Vartoja kalbą vis tą pačią
Ir vis tą pačią turi pačią.
Taip atitrūkęs nuo mados,
Lyg būt miške Kazlų Rūdos.

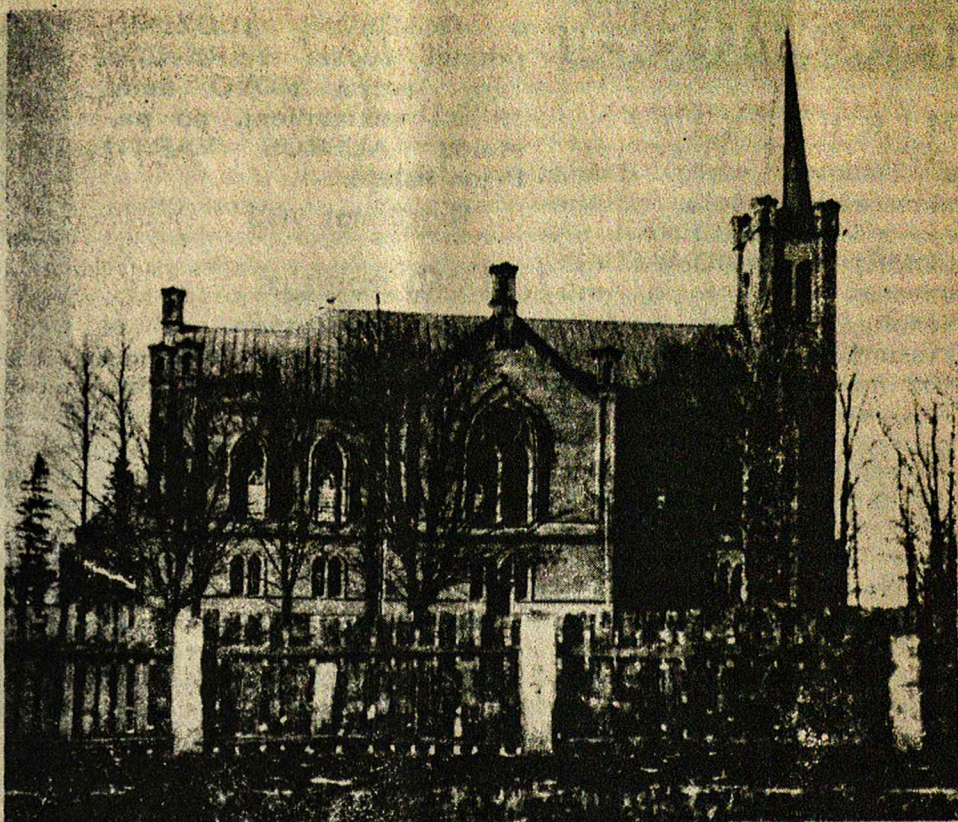
Dar tebeskaito jis Maironį
Ir tebeturi gerą skoni.
Bet su Maironių daug bėdos.
Jis neišsina iš mados.

JUOKO POLKA

Dainavom, brač, krambambuli
(Po šimts velnių, krambambuli!)
Ir juoko polką šokom.

Kodėl tą dainą palaidūnišką,
Lyg Apaščios krantų lakštingalą,
Girdžiu pasaulio užesy?

Kodėl atskamba iš Biržų
Su juoko polka muzikantai,
Kada nėra pasaulio juoko?

BIRŽŲ REFORMATŲ BAŽNYČIA SAVO ATSTATYMO ŠIMTMETĮ ATŠVENTĖ 1974 METAIS.

varde, kuriam š.m. vasario 16 d. būtų sukakę 80 metų. Tačiau jis to nesulaukė, nes staiga mirė 1991 m. gegužės 2 dieną, toli nuo savo tėvynės - New York'e JAV.

V. Gerulaitis buvo vienas iš nedaugelio prieškarinių laikų sportininkų, kurie iškilo dviejose sporto šakose - tenise ir stalo tenise.

Gimęs Galkiemio kaime, Vilkaviškio apskrityje, 1933 m. baigė Kybartų "Žiburio" gimnaziją. Vėliau sudijavo Vytauto Didžiojo universitete Kaune, po to dirbo administracinį darbą Švietimo ministerijoje ir kitur. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, o 1949 m. atvyko apsigyvenimui į JAV.

1935 m. Lietuvos stalo teniso rinktinėje jis žaidė pasaulio pirmenybėse Londone, 1936 m. Prahoje, 1937 m. - Badene. Trejus metus buvo Lietuvos stalo teniso čempionu. Pirmoje tautinėje olimpiadoje iškovėjo aukso medalį tenise, o 1938 m. laimėjo Pabaltijo teniso meistro vardą. Vokietijoje gana daug reikėsi sporte, gyvendamas Augsburgio pabėgėlių stovykloje. Čia jis daugiau dėmesio rodė stalo tenisiui, nes tenisą kultyvuoti nebuvę geresnių sąlygų. Dalyvavo daugelyje turnyrų. Bene didžiausias jo pasiekimas buvo 1947 metais, kuomet jis Oberleningo mieste Vokietijoje laimėjo 10-ties geriausių stalo tenisininkų turnyrą.

Atvykęs į JAV, vėl dėmesį nukreipė į tenisą. Jis čia tuojau pradėjo lankyti teniso aikštes, nors pradžioje daug laiko turėjo skirti duonos uždėkimui sau ir šeimai. Čia jis išaugino pasaulinio garso susilaukusį sūnų, tenisininką Vitą Gerulaitį (gimęs 1954 m. liepos mėn. 26 d.) New York'o kaimynystėje esančiame Brooklyn'e - didžiausioje lietuvių kolonijoje JAV rytuose. Šioje vietoje taip pat gimė (1958 m.) ir dukra Rūta, kuri pasaulinio garso tenise nepasiekė, bet ji kurį laiką padėjo savo tėvui mokytį tenisą

garsiuose, New York'o apylinkėse esančiuose "Flushing Meadows" aikštynuose.

Apie Vytauto Gerulaičio sūnų Vitą skaitytojai, be abejo, jau daug žino, nes apie jį nemaža buvo rašyta sąryšyje su jo tragiška mirtimi 1994 m. rugsėjo mėnesi (jis žuvo nuo smalčių). Jis ši pasaulį apleido turėdamas tik 40 metų, nors iš aktyvaus sportavimo jau buvo pasitraukęs ir dirbo kaip teniso komentatorius televizijai. Visuose JAV leidiniuose, kur kalbama apie 1994 m. įvykius, Vitas yra plačiai atžymėtas aprašymais bei nuotraukomis, nes buvo laikomas vienu iš didžiausių sporto asmenybių Amerikoje ir labai mėgiamas kolegų.

Kalbant apie Vitą, reikia pridėti, kad jis sportuoti pradėjo žaisdamas New York'o lietuvių klubo jaunučių futbolo vienuolikėje, ir gal būtų likęs ir toliau žaisti futbolo, tačiau jo tėvas nutarė jį padaryti tenisininku. Prie to daug prisidėjo ir buvusi Lietuvos teniso meistrė Veronika Ščiukauskaitė, kuri pasistengė jį įrašyti į "West Side" teniso klubą ir pati jį treniravo. Vos 16 metų sulaukęs, Vitas jau buvo 9-tuoju JAV jaunių tarpe.

Šiandien, minėdami Lietuvos teniso ir stalo teniso galiūno Vytauto Gerulaičio 80-tąsias metines, liūdime, kad jis pats taip greit mus apleido, o ypatingai gedime dėl tragikos mirties jo sūnaus Vito, kuris amerikiečių tarpe žinomas "Lithuanian Lion" vardu. Jų įnašas lietuviams ir Lietuvai visada bus gyvi ir mes ilgai juos prisiminsime

VEL SUSIŽEIDĘ KREPŠININKAS Š. MARČIULIONIS

Vasario 3 d., žaisdamas savo klubo - Seattle "Superpersonics" komandoje, susižeidė žymusis lietuvis profesionalas krepšininkas Šarūnas MARČIULIONIS. Nelaimė atsitiko rungtyniaujant Atlantos mieste prieš "Hawks" penketuką visai žaidimo pabaigoje, kuomet jo komanda vedė 25 taškų skirtumu.

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J.F. Wilson & Sons Inc.
123 Maple Blvd, 5784 Verdun Ave
Chateauguy, Que., Verdun, Que.
Tel: 691-4763 Tel: 767-9956

Modernios Koplyčios

• ŠIRVINTOS- NEMUNO tuntai ruošiasi KAZIUKO Mugei, kuri vyks kovo 26 d., sekmadienį, Jaunimo Centre Hamiltone. Pagaminta daug rankų darbo gaminių, renginių, graži ir įdomi loterija. Visi maloniai kviečiami!

Edvardas Šulaitis

MIRĖ KAZYS MATUZAS

Eidamas 86-uosius metus New Yorke mirė žinomas išeivijos veikėjas, kino dokumentikos veteranas Kazys Matuzas.

K. Matuzas gimė Vilniuje 1909 m., jaunystėje persikėlė gyventi į Ameriką. Kartu su broliu Mečiu ketvirtąjį dešimtmečio viduryje pradėjo kurti dokumentinius filmus. Unikalus kadrai buvo susukti lankantis Lietuvoje. Tai valstybės šventės, žinomi politikai, valstiečių darbo vaizdai. Ligi šiol brolių Matuzų dokumentiniai filmai - bene vieninteliai spalvoti to meto Lietuvos gyvenimo dokumentai. Matuzų filmuose parodomas ir užsienyje apsigyvenusių lietuvių gyvenimas - jos kultūrininkai jų pastangos padėti Tėvynei, išlaikyti lietuviybę.

K. Matuzo filmai jau yra pasiekę Lietuvą. Jie buvo rodomi per Lietuvos

televiziją. Tačiau filmų originalai tebėra New Yorke. Buvo vedamos derybos su įvairiomis išeivijos organizacijomis, kad šie unikali dokumentai būtų išsaugoti.

Šių metų sausio mėnesi ministras pirm. A. Šleževičius laišku kreipėsi į K. Matuzą, siūlydamas perduoti filmus Lietuvai. Jis garantavo, kad bus įsteigta atskiras brolių Matuzų fondas valstybiniame archyve. Laiškas pasiekė K. Motuzą jau ligoninėje. Kol kas kino archyvo likimas tebėra neaiškus.

K. Motuzas buvo žinomas išeivijoje ir kaip aistringas Lietuvos filatelijos populiariojas. Jis yra 1978 m. New York'e išleisto didelės monografijos apie Lietuvos pašto ženklus anglų kalba autorius. Prieš kelerius metus papildytas jo knygos vertimas išleistas Lietuvoje, anot ELTOS.

VYTAUTO GERULAIČIO 80 METŲ GIMIMO SUKAKTIS

Vyresnio amžiaus skaitytojai, be abejo, dar atsimena Vytauto Gerulaičio pa-

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 1,100,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiksliai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

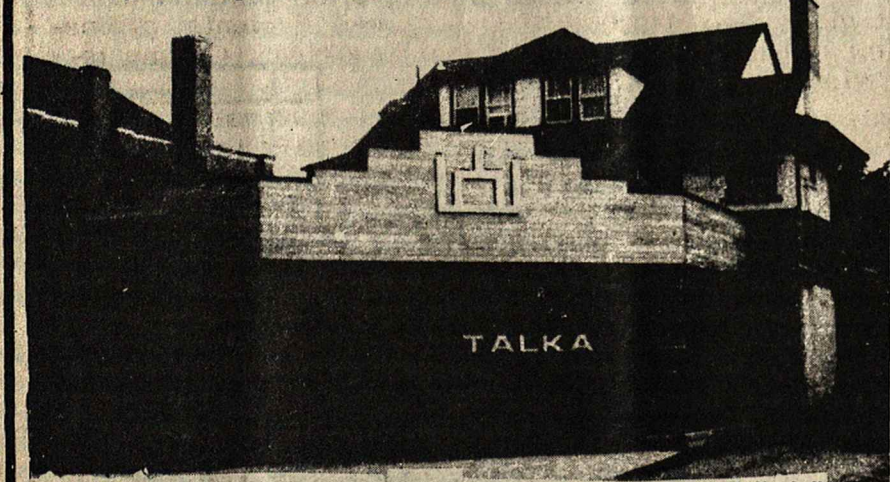
Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

FONDO TIKSLAS - LIETUVYBĖS IŠLAIKYMAS

VIENINTĖLIS LIETUVIŲ BANKELIS KANADOJE, ISIKŪRĖS NUOSAVUOSE NAMUOSE

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

"TALKA". LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, HAMILTON, Ontario L8M 1L6

TEL: 544-7125

AKTYVAI PER 37 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAMĖ UŽ:	IMAMĖ UŽ:
kasd. pal. čekių sąsk. iki... 4.50%	PASKOLAS
santaupas 3.00%	Asmeninės nuo 13.50%
kasd. pal. taupymo	nekiln. turto 1 m. 9.75%
sąsk. 2.50%	
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius 7.00%	Nemokamas čekių ir sąskaitų
180 dienų indėlius 7.50%	apmokėjimo patarnavimas.
1 m. term. indėlius 8.00%	Nemokama narių gyvybės
2 m. term. indėlius 8.25%	drauda pagal santaupų
3 m. term. indėlius 8.50%	dydį iki \$2,000 ir
4 m. term. indėlius 8.75%	asmeninių paskolų
5 m. term. indėlius 9.00%	drauda iki \$25,000.
RRSP ir RRIF	
(Variable) 3.50%	
1 m. ind. 8.00%	
2 m. ind. 8.25%	
3 m. ind. 8.50%	
4 m. ind. 8.75%	
5 m. ind. 9.00%	

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais - nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais - nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

MIRUSIEJI:

• Daugeli metų dirbusi Montrealio Seselių Namuose ses. MAGDALENA-SALOMEJA ADOMAITYTĖ, vasario mėn. 8 d. mirė Seselių Slaugos Namuose Putname, JAV, išgyvenusi 102 metus.

K.L. Moterų draugijos Montrealio skyriaus visuotinis susirinkimas įvyks š.m. kovo mėn. 26 d. po 11 val. Mišiu, Seselių Namuose. Narės ir svečiai kviečiami atsilankyti.

• Olgos ir a.a. Leono GU-RECKŲ dukrė KRISTINA "Bank of Montreal" (susijungęs su "Harris" Bank) išsiųsta 2-jų metų darbui analistės pareigoms į Čikagą. Ji ten jau praleido 6 mėn. Linkime sėkmės!

• Kun. KAZIMIERAS AMBRASAS, SJ išvyko į Kanados Vakarų, kur aplankys lietuvių Vancouver'yje, Calgary, Edmonton, Winnipeg'o vietovėse.

• Vasario mėn. 24 d. Montrealyje Izraelio konsulas įteikė "Pasaulio Teisulių" medali ir Garbės raštą Birutei Vaitkūnaitei-Nagienai už Lietuvoje nacių okupacijos metu išgelbėtą savo klasės draugę iš getto.

Montrealio laikraštis "Le Devoir" atspausdino aprašymą ir nuotrauką. Ji buvo įėjusi į getto 2 kartą, atnešdama duonos draugės šeimai ir paskui išvesdama iš getto draugę.

Perduodant pavarde telefonu, klaidingai buvo atspausdinta mergaitinė pavardė. Turėjo būti VAITKUNAITE (parašyta Vaitkūnaite). Taip pat korespondento nebuvo suprasta, kad ji buvo ne klasikinio, o išraiškos- modernaus šokio menininkė.

Televizijos CBC programa paminėjo šį įvykį, perduodama ištraukus pagerbimo ceremonijų metu ir po to, darant pasikalbėjimą.

Montrealyje leidžiamas žydų laikraštis taip pat atspausdino pranešimą, aprašymą ir nuotrauką.

Tuo tarpu, keistai atrodo, kad dienraštis "THE GAZETTE" nė viena eilute neužsiminė lietuvių pagerbimo. Kaž kam tai labai nepatiko, turbūt...

Birutė Nagienė buvo nustebinta, kuomet jai pasakambino viena pirmųjų jos mokinių Montrealyje ir, prisimindama, kaip ji išsireiškė, tokias pūklas pamokas, pasveikino su pagerbimu už žmoniškumo aktą.

LASALLE MP ir dabartinis finansų ministeris Paul MARTIN atsiuntė asmenišką laišką Birutei Nagienei, ją pasveikindamas.

• TRADICINĖ JUOZINIŲ renginį ruošia NERINGOS Jūrų šauliai KOVO mėn. 19 d., sekmadienį, po pamaldų AUŠROS VARTŲ P-jos salėje.

Kviečiami visi!

DOMI POPIETĖ

Š.m.kovo mėn. 5 d., Seselių Namuose vyko maloni ir įdomi popietė, dalyvaujant virš 50-čiai klausytojų ir rašytojui Korneliui Plateliui.

Trumpą biografiją patiekė dr. Ilona Gražytė-Maziliauskienė. Pats prelegentas pasisakė iš profesijos esąs inžinierius, o veikia Tėvynės Sąjungoje, atlieka Kanadoje stažą savivaldybinių struktūrų srityje, kuria poeziją.

Įdomiai ir vaizdžiai papasakojo kaip stengiamasi patobulinti administracines savivaldybių struktūras, kokie laimėjimai ir kokie sunkumai lydi tokius darbus. Atsakius į keletą klausimų, buvo parašytas pasiskaityti savo kūrybos, ką ir padarė, patiekdamas ilgesnį kūrinių apie Žemaitijos peizažą.

Lilė Gedvilaitė padėjo prelegentui ir susirinkusiems, pakvietė prie kavos ir pyragų. Gautos aukos perduotos Tėvynės Sąjungai.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS ŠVENTE

Š.m.kovo mėn. 5 d., po 11 val. pamaldų, Parapijos šventainėje vyko Kazimierinių pietūs, į kuriuos atsilankė apie 170 parapijiečių, svečių iš Aušros Vartų P-jos ir 4 asmenys iš Lietuvos, atvykę į Montrealį pas gimines.

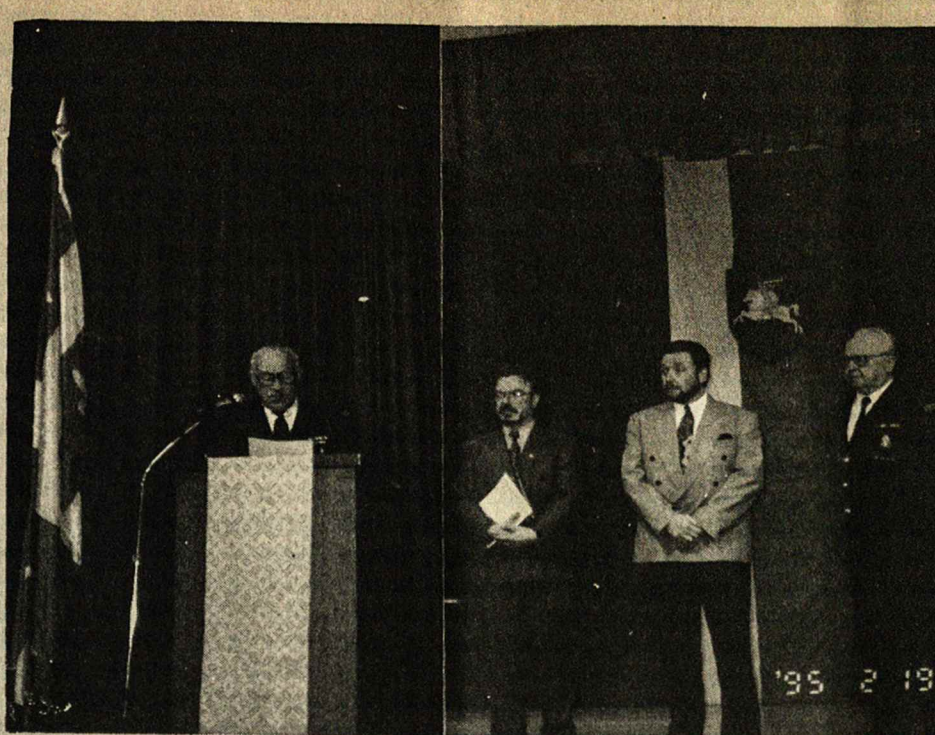
Prieš pradėdant pietus, kleb. dr. Feliksas Jucevičius pakvietė Sesele Paulę sukalbėti maldą, kuri praturtino ją savais gražiais žodžiais. Po to Klebonas pakvietė visus Kazimierius prie scenos, kur jiems buvo prisegta po balta gėlę.

Pietūs buvo turtingi ir vyko iškilioje nuotaikoje, visų veiduose matėsi šypsena.

Savo žodyje kleb. dr. Jucevičius pasidžiaugė gausiu atsilankymu ir pasakė, jog mes šiandien esame tokie patys, kaip kad senais laikais. Po pietų gražiais žodžiais padėjo Parapijos Komiteto nariams, ju žmonoms ir visoms moterims, kurios prisidėjo prie pietų paruošimo bei savo nuoširdžiu darbu. Padėjo ne tik žodžiu, bet ir rankos padavimu.

Ir tikrai, beveik visos moterys buvo jau vyresnio amžiaus, bet jos nepavargsta, o atvirkščiai - "atjaunėja", kuomet dirba savo parapijos gerovei.

Mūsų parapijai, tiek anksčiau, tiek ir dabar, ir tikėkim, vėliau, niekada nepritrūks darbininkių (jos eina levtės Pazniokaitės).

Pagerbimo raštą skaito A. Mylė; A. Staškevičius, Yves Mainville, J. Šiaučiulis pagerbimo metu.

YVES MAINVILLE PAGERBIMUI:

"VASARIO 16-TOS Šventės data L.K. MINDAUGO Šaulių Kuopa Montrealyje pristatė Lietuvos Šaulių Sąjungos Išeivijoje Valdybai ir Šaulių Žvaigždės Ordino Tarybai poną YVES MAINVILLE apdovanojimą.

Dėka didelio lietuvių bičiulio Yves Mainville, iš BAXTER FARMACIES B-vės buvo gauta labai Lietuvos ligoninėms reikalingų stambesnių ir smulkesnių medicinos reikmenų, ypač operaciniams reikalams, ir dideli kiekiai įvairios medicinos.

Dėka pono Yves Mainville jau yra pasiūsta keturi talpintuvai (containers): ANYKŠČIŲ, KLAIPĖDOS JŪRININKŲ, PANEVŽIO ir ŠAKIŲ ligoninėms. Dabar jau ruošiamas penktas, kuris bus išsiųstas šį pavasarį.

Lietuvos Šaulių Sąjunga Išeivijoje, tarpininkaujant L.K. MINDAUGO Kuopai, įvertindama, dėkodama ir pagerbdama poną YVES MAINVILLE, Montrealio lietuvių kolonijos artimą geradarį, bičiulį, apdovanoja Šaulių Sąjungos vyriausio žymeniu - ŠAULIŲ ŽVAIGŽDĖS ORDINU.

Augustas Mylė

KLB Montrealio A-kės V-bos pirm. Arūnas Staškevičius, įteikdamas Garbės Lentą Yves Mainville, pasakė:

"Lietuvai atgavus Nepriklausomybę ir suirus Sovietų Sąjungai, sveikatos priežiūros sistema per visą buvusią Sovietų Sąjungą dramatiškai sumenko. Yves Mainville pasibaisėjo tokia padėtimi ir nutarė veikti. Nuo 1992 m. jis surinko medicininių reikmenų iš BAXTER FARMACIES B-vės šimtų tūkstančių dolerių vertės, kuriems sukrauti reikėjo daugiau kaip 7x20 pėdų talpintuvų.

Kai mūsų bendruomenė surinko pakankamai lėšų užmokėti kiekvienai talpintuvų siuntai, jis net pagalbėjo tas siuntas pakrauti. Priedo siuntinius išsortiravo, atvežė, padarė jų inventorių ir sukrovė atitinkamai iki išsiuntimo. (Taip pat prie pakrovimo nuo pat pradžių talkininkavo Bronius Niedvaras su sūnumi Morkum, skautai Vyčiai, šauliai).

Toks Yves Mainville darbas pagalbejo ne tiktai Lietuvos Sveikatos Ministerijai, bet ir 4-ioms ligoninėms mažesniose vietovėse.

Montrealio lietuviai jaučiasi laimingi ir pagerbti, turėdami savo tarpe tokių kilnų asmenį. Esame įsitikinę, kad nors Yves yra gimęs kvebekiečiu, prigimtimi - lietuvis.

Įvertindami jo geradariškus darbus ir širdį, Kanados Lietuvių Bendruomenės valdyba paprašė manęs jam įteikti šią Garbės Lentą. Joje įrašyta: "Už tokią cos'nią paramą, kurią Yves Mainville suteikė Lietuvai". Pasirašė Kanados Lietuvių Bendruomenė. Merči, Yves!"

nės ir Domicelės Girdauskienės pėdomis). Jos, kaip tos bitelės, skuba su šypsena tiek virtuvėje, tiek prie stalų.

Vyko turtinga loterija, kuri davė gražaus pelno. Visi skubėjo prie laimikių sąrašo patikrinti savo biuletkų numerius. Buvo laimingi laimėjusieji, o kurie nelaimėjo - nenusiminė, sakė jog tai padarys sekantį kartą.

Visi dalyviai skirstėsi namo patenkinti ir šypso damiesi. K. Ambrasas

• Juozas LUKOŠEVIČIUS, staigiai susirgęs, gydosi ligoninėje, savaitę laiko išbuvęs intensyvios priežiūros skyriuje.

Linkime greitai sustiprėti.

• Romas OTTO, motinai susirgus Toronte, ilgesnį laiką praleidžia ten, besirūpindamas jos reikalais.

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE St. Montreal, Que. H4E 2A8
Tel: 766-5827; 766-5830

FAX: 514-766-1349.

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard

AKTYVAS virš \$29,000,000;

REZERVAS virš \$2,000,000

MOKA UŽ:

Certifikatus 1 m.	7.50%	Taupymo - special.	1.50%
Certifikatus 2 m.	7.75%	Taupymo - su gyv. dr.	1.25%
Certifikatus 3 m.	7.75%	Taupymo - kasdienines	1.50%
Term. indėlius:		Einamos sąsk.	1.00%
1 metų	6.50%	RRIF-RRSP - 1 m.term.	7.50%
180 d. - 364 d.	6.00%	RRIF-RRSP - 2 m.term.	7.75%
120 d. - 179 d.	5.75%	RRIF-RRSP - 3 m.term.	7.75%
60 d. - 119 d.	5.75%	RRIF-RRSP - taup.	3.00%
30 d. - 59 d.	5.00%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto:		asmenines - nuo	10.00%
1 metų	9.75%		
2 metų	10.00%		
3 metų	10.25%		

Informacija apie naujausias palūkanas "Lito"

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00- 3.00	
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00- 7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00- 6.00

• Vida IBIANSKIENĖ, tautodailininkė, viešinti Montrealyje ir globojanti Kazimierą Baltuškevičių, ruošia savo darbų parodą Toronte, kuri vyks kovo mėn. 19-20-21 d.d.

• Lina Marcinkevičienė, kaunietė, laikinai atvykusi į Montrealį, mielai atliktų įvairius namų ruošos darbus. Skambinti tel: 727-5766.

E K S K U R S I J O S I L I E T U V A

Montrealis - Varšuva - Vilnius

birželio 2 d. kaina \$974.; liepos 21 d. - \$1124.

Į šias kainas įeina aerodromų mokesčiai, Varšuvoje nuvežimas į viešbutį ir atgal, nakvynė, pusryčiai. LOT lėktuvo bilietas grįžimui galioja 6 mėnesius. Parūpinu bilietus kelionėms istisus metus. Prašome užsirašyti iki gegužės mėn. 1 d., kol yra vietų, pas: L. Stankevičių, telefonas: 669-8834, arba POLTOURS: 521-9910 arba Metro Travel - 761-5878.

EUROPARCEL

APTARNAUJAME LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ.

Mes su malonumu teiksime aukščiausios rūšies patarnavimą, todėl prašome ir toliau naudotis mūsų paslaugomis. Laukiame Jūsų telefono, jeigu norite, kad siuntiniai būtų paimti iš Jūsų namų.

Siuntiniai priimami, kaip ir anksčiau, TREČIA-DIENIAIS, nuo 9 val. r. iki 7 val. v.

Kaina \$5.10 už kg. Siuntiniai pristatomi tiesiog į namus. Nėra maksimumo svorio. Minimumas - 2 kg. arba \$10.

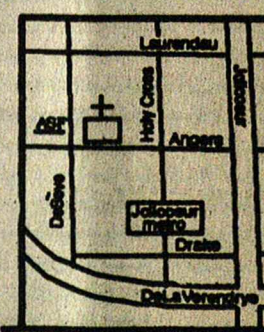
SKAMBINKITE INFORMACIJOS IR APTARNAVIMO REIKALAMS BET KADA - 7 DIENAS.

TEL: 937-9898

1450 rue DE SEVE,

MONTREAL H4E 2A7

Vytas Gruodis, Jr.

Maurice Electricite Inc.

Entrepreneur Electrical
Electricien Contractor

MAURICE ANTONIUK - ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS
102A Allion
LASALLE, Que, H8P 2C5
TEL: 366-5484

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

NAMAI · AUTOMOBILIAI · PREKYBA · ATSAKOMYBĖ
3907 A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 722-3545; Fax: 722-3546

JOANA ADAMONYTĖ A.L.B., DONNA SVRAKA A.L.B.
PETRAS ADAMONIS C.L.B. Res: 256-5355

Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALUMINIUM, PLIENU, PLASTINE MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS

Savininkas - Mike OSKOWICZ
3601 Belair St., Montreal, Que. H2A 2B3
Tel: 721-9496;

Dr. PHILIP STULGINSKIS
Dental Surgeon
Dantų gydytojas-Chirurgas
8606 Centrale, (kamp. 45 Av.)
Suite 209, LASALLE, Que.
H8P 1N5; tel: 364-4658

Dr. MICHEL HUYNH
Dantų Gydytojas-Chirurgas
(uv. dr. J. MALIŠKOS mūras)
1440 St. Catharine St., W.
Suite 701 Tel: 866-9297
Montreal, P.Q. H3G 1S5

ADVOKATAS

ROMAS IŠGANAITIS

822 Ile de France, St. LAMBERT, Que. J4S 1T7

Tel: 465-1538, Fax: (514) 923-2219

Notarė

RŪTA POCAUSKAS - RUDINSKAS
L.L.L. D.D.N.
1155 rue Metcalfe, Suite 1143,
SUN LIFE BUILDING
Montreal, L. Québec, H3B 2V6
Tel: 871-1430; Fax: 871-1784

Maurice Kaplan
KAILIŲ SIUVĖJAS

- * Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- * Saugojimas vasaros laiku (storage)
- * Taisau ir remodeluoju
- * Siuvu ir parduodu

1449 rue St. Alexandre
Suite 500 A
Montreal, P.Q., H3A 2G6

Telefonai:
844-7307 ir 288-9646

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT - COMMERCIAL
MARRIAGE - WEDDINGS
5220 ch. QUEEN MARY Rd.
TONY LAURINAITIS

Montreal, P.Q. H3W 1X5
Tel: 481-6608